

GÜNCEL GELİŞMELER IŞIĞINDA GÜVENLİK SORUŞTURMASI SİSTEMİNİN KAMU HİZMETLERİNE GİRME HAKKI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

*Evaluation of the Security Clearance System in Light of Current
Developments from the Perspective of the Right to Enter
Public Service*

Ayhan KILIÇ*

ÖZ

Bu çalışmada, 4045 sayılı Kanun'un bazı hükümlerinin Anayasa Mahkemesince, kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına aykırı bulunarak iptal edilmesinden sonra çıkarılan ve Anayasa Mahkemesinde iptal davasına da konu olan 7315 sayılı Kanun'la oluşturulan güvenlik soruşturması sistemi, kamu hizmetlerine girme hakkı yönünden irdelenmiştir. 7315 sayılı Kanun'la düzenlenen güvenlik soruşturması kurumu kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı başta olmak üzere birçok temel hakkı ilgilendirmekle birlikte bu çalışmada güvenlik soruşturmasının sadece kamu hizmetlerine girme hakkına temas eden boyutu üzerinde durulmuştur. Güvenlik soruşturmasının, kapsamı itibarıyla bazı noktalarda kanunilik koşulunu sağlamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda gizlilik dereceli birimlerin hangileri olduğunun kanunla netleştirilmemiş olması, üst kademe kamu yöneticilerinin

Makale Geliş Tarihi / Date Received: 06.02.2026

Makale Kabul Tarihi / Date Accepted: 07.07.2026

* Anayasa Mahkemesi Raportörü; Doktora Öğrencisi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Bölümü, Ankara, Türkiye, E-mail: ayhan3654@hotmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9162-2806>, ROR ID: <https://ror.org/01zhwwf82>.

belirlenmesi hususunda CBK koyucuya yetki verilmesi ile kamu görevlerine uygun olma ölçütünün keyfî değerlendirmelere açık olması sebebiyle düzenlemenin kanunilik güvencesini ihlal ettiği değerlendirilmiştir. Ayrıca güvenlik soruşturması kapsamında elde edilen verilerin değerlendirilmesi sonucunda *kamu görevlerine uygun görülmüş olma* şartının öngörülebilirlik koşulunu sağlamadığı gibi kişinin fiilleriyle orantısız bir külfete katlanması sonucunu doğurabilecek nitelikte olduğu kanaatine varılmıştır. Bunun yanı sıra kamuda görev yapan öğretmenlerin de güvenlik soruşturmasına tabi kılınmasının ölçülülük ilkesine aykırı olduğu değerlendirilmesi yapılmıştır.

Anahtar kelimeler: Kamu Hizmetlerine Girme Hakkı, Güvenlik Soruşturması, Kanunilik, Ölçülülük, Öngörülebilirlik.

ABSTRACT

This study examines the security clearance system established by Law No. 7315, which was enacted after the Constitutional Court annulled certain provisions of Law No. 4045 on the grounds that they violated the right to protection of personal data. While the security clearance institution regulated by Law No. 7315 concerns many rights and freedoms, this study focuses only on its dimension related to the right to enter public service. In this context, the fact that the law does not clearly define which units are classified as confidential, the granting of authority to the Presidential Decree regarding the selection of high-level public administrators, and the fact that the criteria for being appropriate for public office are open to arbitrary evaluations, all contribute to the assessment that the regulation violates the legality guarantee. Furthermore, the evaluation of the data obtained within the scope of the security investigation revealed that the requirement of *being appropriate for public office* does not meet the condition of foreseeability and may result in the individual bearing a disproportionate burden to their actions. In addition, it was assessed that subjecting teachers working in the public sector to security investigations is contrary to the principle of proportionality.

Keywords: Right to Enter Public Service, Security Clearance, Legality, Proportionality, Foreseeability.

GİRİŞ

Güvenlik soruşturması çoğunlukla, Anayasada siyasi haklar arasında düzenlenen kamu hizmetlerine girme hakkının kullanımı kapsamında uygulanan bir tahkikat türüdür. Kamu hizmetinde istihdam edilmesinin görevin gerekleri yönünden sakınca oluşturacağı değerlendirilen kişilerin kamu görevinin dışında tutulması devletin takdir yetkisinin nispeten geniş olduğu bir mesele olarak görülmelidir. Kimlerin kamu hizmetinde çalıştırılmasının görevin gerekleri yönünden sakınca oluşturacağının tespiti ise güvenlik soruşturması ile yapılmaktadır. Dolayısıyla güvenlik soruşturmasının varlığının, kamu hizmetlerinin sağlıklı bir biçimde görülmesi bakımından bir gerekliliği ifade ettiği söylenebilir.

Bununla beraber güvenlik soruşturması, kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı başta olmak üzere birçok anayasal hakkı ilgilendirmektedir. Güvenlik soruşturmasının etkilediği hatta kısıtladığı haklardan biri de Anayasanın 70. maddesinde düzenlenen kamu hizmetlerine girme hakkıdır. Kamu hizmetlerine girme hakkı Türk vatandaşlarının kamu hizmetlerinde istihdam edilebilmesini ifade etmektedir. Kamu görevinin gerekleri yönünden sakıncalı olduğu değerlendirilen bazı Türk vatandaşlarının kamu hizmetlerinde istihdam edilmesinin önlenmesi, bunların kamu hizmetlerine girme hakkını sınırladığından güvenlik soruşturmasının kapsam ve usulünün detaylı bir biçimde kanunla düzenlenmesi anayasal bir zorunluluk hâline gelmektedir.

Anayasa Mahkemesi 4045 sayılı Kanun'un güvenlik soruşturmasıyla ilgili bazı hükümlerini, kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı kapsamında inceleyerek Anayasaya aykırı bulmuş ve iptal etmiştir. Kanun koyucu bu iptal kararından sonra 7315 sayılı Kanun'la güvenlik soruşturması usul ve esaslarını yeniden düzenlemiştir. Anılan Kanun'un bazı hükümleri Anayasa Mahkemesine taşınmış; Mahkeme kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı ile kamu hizmetlerine girme hakkı kapsamında yaptığı incelemeler neticesinde iptal istemlerini dava konusu tüm hükümler yönünden reddetmiştir.

Bu çalışmada 7315 sayılı Kanun'la getirilen güvenlik soruşturması sistemi kamu hizmetlerine girme hakkı yönünden incelenecektir. Bu bağlamda Anayasa Mahkemesinin anılan kararında ulaştığı sonuçlar da değerlendirilecektir. Çalışmada öncelikle kamu hizmetlerine girme hakkının kapsamı ve sağladığı güvenceler tespit edilmeye çalışılacaktır. Ancak bu

tespit yapılırken kamu hizmetlerine girme hakkının tüm kapsam ve güvenceleri ele alınmayacak, güvenlik soruşturması meselesinin değerlendirilmesine yetecek yönleriyle sınırlı kalınacaktır. Öte yandan kamu hizmetlerine girme hakkının kapsamı ve sağladığı güvenceler belirlenirken Anayasayı yorumlama konusunda nihai ve belirleyici konumda bulunması itibarıyla sadece Anayasa Mahkemesinin kararları esas alınacaktır. Akabinde 7315 sayılı Kanun’la getirilen güvenlik soruşturması sistemi açıklanacaktır. Son olarak 7315 sayılı Kanun’la getirilen sistemin kamu hizmetlerine girme hakkıyla uyumlu olup olmadığı ele alınacaktır. Bu bağlamda 7315 sayılı Kanun’un özellikle 4045 sayılı Kanun’dan farklılaşan yönleri üzerinde durulmaya özen gösterilecektir.

I. KAMU HİZMETLERİNE GİRME HAKKININ KAPSAMI VE SAĞLADIĞI ANAYASAL GÜVENCELER

A. Kamu Hizmetlerine Girme Hakkının Kapsamı

Kamu hizmetlerine girme hakkı Anayasanın Birinci Kısmı’nın “Siyasi Haklar ve Ödevler” başlıklı Dördüncü Bölümü’nde yer alan 70. maddesinde düzenlenen bir anayasal haktır. Söz konusu maddenin ilk fıkrasında “Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir.” hükmüne yer verilerek anılan hak anayasal güvenceye kavuşturulmuştur.

Kamu hizmetlerine girme hakkının öznesi “Her Türk” olarak düzenlenmiştir. Ancak Anayasanın anılan maddesinde kullanılan “Türk” kavramı bir soyu değil vatandaşlık bağıını ifade etmektedir. Bu itibarla kuralda geçen *Türk* kavramının *Türk vatandaşı* biçiminde anlaşılması gerekmektedir.¹ Anayasa koyucu Anayasanın bazı kurallarında -66. maddenin varlığını da gözeterek- bir tercih meselesi olarak *vatandaş* ibaresi yerine *Türk* ibaresini kullanmıştır. Dolayısıyla kamu hizmetlerine girme hakkının kişi bakımından kapsamına Türk vatandaşları girmektedir.² Hâliyle Türk vatandaşı

¹ Kemal Gözler, *Türk Anayasa Hukuku* (Ekin Yayınları, 2021), 321.

² Tespit edebildiğimiz kadarıyla Anayasa Mahkemesinin yabancı uyruklu kişilerin kamudaki çalışmalarının kamu hizmetlerine girme hakkı kapsamında görülüp görülemeyeceğine yönelik değerlendirmesini içeren bir kararı bulunmamaktadır. Anayasa Mahkemesi 4752 sayılı Astsubay Meslek Yüksek Okulları Kanunu’nun 20. maddesinin ikinci fıkranın ikinci cümlesinde yer alan ve sözleşmeli olarak çalıştırılacak yabancı uyruklu öğretim elemanlarına ödenecek ücretin Cumhurbaşkanınca belirlenecek esaslar dâhilinde Yükseköğretim Kurulunca tespit edilmesini öngören hükmün anayasallığını incelediği kararında bu meseleyi

olmayanlar, yani yabancılar (Türk soylu yabancılar da dahil) bu hakkın kapsamı dışında kalmaktadır.³ Ancak Türk vatandaşlığını koruyarak başka ülke vatandaşlığında bulunanlar, yani çifte vatandaşlar da kamu hizmetlerine girme hakkının süjesi konumundadır.⁴ Ayrıca söz konusu hakkın mahiyeti gözetildiğinde sadece gerçek kişiler hakkın kapsamına girmekte olup tüzel kişiler bakımından bu hakkın uygulanma imkânı bulunmamaktadır.

Kamu hizmetlerine girme hakkının konu bakımından kapsamı memur ve diğer kamu görevlilerinden oluşmaktadır. Başka bir deyişle bu hak Türk vatandaşlarının, kamu kurum ve kuruluşları için oluşturulan memur ve diğer kamu görevlisi kadro ve pozisyonlarında statü hukukuna tabi olarak çalışabilmesini ifade etmektedir. Geniş anlamda kamu görevlisi kavramı kamu kesiminde statü hukukuna ve iş hukukuna tabi olarak çalışan herkesi ifade etse de⁵ kamu kurum ve kuruluşlarında statü hukukuna değil iş hukukuna

değerlendirme fırsatı elde etmişti. Zira kamu kurumlarında çalışan yabancı uyrukluların parasal haklarının, bunların statülerine bağlı olarak Anayasanın 128. maddesi kapsamında mı yoksa 48. ve 49. maddeleri kapsamında mı inceleneceği hususu değişebilmektedir. Dolayısıyla Anayasa Mahkemesinin öncelikle yabancı uyruklu öğretim elemanlarının anayasal statüsünü tespit etmesi beklenirdi. Ancak Anayasa Mahkemesi yabancı uyruklu öğretim elemanlarının parasal haklarını Anayasanın 7. maddesi kapsamında inceleyerek söz konusu tartışmaya girmekten kaçınmıştır (Anayasa Mahkemesi, E.2021/44, K.2024/172, 17 Ekim 2024, §§ 7-79). Söz konusu kararda yabancıların kamu kurumlarındaki çalışmalarının kamu hizmetlerine girme hakkı kapsamında kalıp kalmadığını tespit etme fırsatı değerlendirilememiştir.

³ Bazı kanunların yabancıların kamu kurumlarında çalışmalarına imkân tanıdığı görülmekle birlikte yabancıların bu çalışmasının Anayasanın 70. maddesi kapsamında bir kamu görevi olarak nitelenmesi mümkün değildir. Bu bağlamda yabancıların kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilmesini kamu hizmetlerine girme hakkı kapsamında kabul eden görüşe katılmak mümkün görünmemektedir (Yasin Sezer, “Kamu Hizmetine Girme Hakkı,” *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 11, no. 3-4 (2003): 157 vd, <https://izlik.org/JA74KG85PP>).

2527 sayılı Kanun Türk soylu yabancıların Türk Silahlı Kuvvetleri ve Güvenlik Teşkilatı hariç olmak üzere kamuya ait işyerlerinde çalışabilmelerine imkân vermektedirse de Türk soylu yabancıların bu çalışmalarının Anayasanın 70. maddesi kapsamında görülmesi mümkün değildir. Türk soylu yabancıların kamu görevlisi kadro ve pozisyonlarında istihdam edilmesinin Anayasanın 70. maddesine aykırı olacağı kanaatindeyiz.

⁴ Sezer, “Kamu Hizmetine Girme Hakkı,” 156-157.

⁵ A. Şeref Gözübüyük, *Yönetim Hukuku* (Turhan Kitabevi, 2012), 186; Metin Günday, *İdare Hukuku* (İmaj Yayınları, 2017), 580; Kemal Gözler, *İdare Hukuku C.II* (Ekin

tabi olarak yapılan çalışmalar kamu hizmetlerine girme hakkının konusunu oluşturmamaktadır.⁶ İşçiler kamu çalışanı olmakla birlikte dar anlamda kamu görevlisi değildir. Dolayısıyla kamu kurum ve kuruluşlarında oluşturulan işçi kadroları kamu hizmetlerine girme hakkının kapsamına girmemektedir.

Anayasanın 70. maddesinin birinci fıkrasında belirtilen *kamu hizmeti* kavramından maddi anlamda değil organik anlamda kamu hizmetinin anlaşılması gerekir.⁷ Organik ölçüte göre kamu hizmeti idare teşkilatı, yani kamu otoriteleri tarafından ifa edilen hizmetleri ifade etmektedir.⁸ Buna göre Türk vatandaşları, kanun koyucu tarafından⁹ kamu kurum ve kuruluşlarınca üretilmesine karar verilen kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir. Kanun koyucunun kamu tarafından üstlenilmesini uygun görmediği, özel kesim tarafından yürütülen, ancak yerine getirilmesinde kamu yararı bulunan hizmetler bu hakkın kapsamını oluşturmamaktadır.

Bu hak uyarınca Türk vatandaşlarına çalışma imkânı sağlanmasını gerektiren kadro ve pozisyonların, Anayasanın 128. maddesinin birinci fıkrasında belirtilen ve “memurlar ve diğer kamu görevlileri” eliyle yürütülme zorunluluğu öngörülen “Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları

Yayınları, 2019), 644; Ender Ethem Atay, *İdare Hukuku* (Turhan Kitabevi, 2006), 666; Bahtiyar Akyılmaz, Murat Sezginer ve Cemil Kaya, *Türk İdare Hukuku* (Seçkin Yayınları, 2015), 561; Selman Sacit Boz, ed., *Kamu Personel Hukuku* (Adalet Yayınları, 2021), 56.

⁶ Aksi yönde değerlendirme için bkz. Sezer, “Kamu Hizmetine Girme Hakkı,” 155; Yasin Sezer, *Türk Mahkemeleri ve Avrupa Topluluğu Adalet Divanı Kararları Işığında Kamu Hizmetine Girme Hakkı* (Seçkin Yayınevi, 2006), 36; Durmuş Kılınç, “Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması,” *Ankara Barosu Dergisi* 77, no. 2 (2019): 30, <https://doi.org/10.30915/abd.647431>.

⁷ A. Şeref Gözübüyük ve Turgut Tan, *İdare Hukuku C. I* (Turhan Kitabevi, 2018), 639; Günday, *İdare Hukuku*, 330; Gözler, *İdare Hukuku C. II*, 253; Melikşah Yasin, “Kamu Hizmeti,” *İdare Hukuku* içinde, ed. Yıldırım Turan ve diğerleri (XII Levha Yayınları, 2015), 530; Atay, *İdare Hukuku*, 478.

⁸ Gözübüyük ve Tan, *İdare Hukuku C. I*, 639; Günday, *İdare Hukuku*, 330; Gözler, *İdare Hukuku C. II*, 253; Yasin, “Kamu Hizmeti,” 530; Atay, *İdare Hukuku*, 478; Akyılmaz, Sezginer ve Kaya, *Türk İdare Hukuku*, 468-469.

⁹ Bir faaliyetin kamu hizmeti olarak kurulmasına karar verecek mercinin neden yasama organı olması gerektiği sorusunun cevabı için bkz. Ali Ulusoy, *Türk İdare Hukuku* (Yetkin Yayınları, 2022), 503. Ayrıca niteliği gereği kamu hizmeti anlayışının eleştirisi için bkz. Gözler, *İdare Hukuku C. II*, 265 vd.

kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler”¹⁰ için oluşturulan kadro ve pozisyonları kapsadığı konusunda bir kuşku bulunmamaktadır. Bununla birlikte kanun koyucunun “Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler” niteliğinde olmayan, dolayısıyla “memurlar ve diğer kamu görevlileri” eliyle yürütülme zorunluluğuna tabi olmayan işlerin de memurlar ve diğer kamu görevlileri aracılığıyla yürütülmesini düzenlediği hâllerde, söz konusu işlerin görülmesi amacıyla oluşturulan kadro ve pozisyonlar da kamu hizmetlerine girme hakkının kapsamı girer. Buna mukabil, kamu hizmetlerinin icap ettirdiği “asli ve sürekli görevler”den olup da kanun koyucu tarafından -Anayasaya aykırı olarak- işçiler eliyle yürütülmesi öngörülen görevlere ilişkin işçi kadroları kamu hizmetlerine girme hakkının kapsamına dahil değildir.

Kamu hizmetlerine girme hakkı belirli bir kadro veya pozisyonun oluşturulmasını garanti etmemektedir. Başka bir anlatımla söz konu hak, herhangi bir Türk vatandaşına belirli bir kadro türü ihdas edilmesini isteme yetkisi bahsetmemektedir. Kamu hizmetlerinin yürütülmesi için ihtiyaç duyulan kadro veya pozisyonların ihdas edilmesi kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında kalmaktadır. Kamu hizmetlerine girme hakkı temelde kanun koyucunun oluşturduğu kadro veya pozisyonlarda istihdam edilebilmeyi içermektedir.

Öte yandan Anayasanın 70. maddesinin birinci fıkrasının metni gözetildiğinde, kamu hizmetlerine girme hakkının yalnızca kamu hizmetlerine alınmayı güvence altına aldığı düşünülmesi mümkündür. Nitekim Anayasa Mahkemesi uzun süre kamu hizmetlerine girme hakkının kapsamının sadece kamu hizmetine giriş ile sınırlı olduğunu kabul etmiştir.¹¹ Bu bağlamda

¹⁰ Kamu hizmetlerinin tabi olduğu hukuki rejime ilişkin tartışmalar için bkz. Gözübüyük ve Tan, *İdare Hukuku C.1*, 666 vd; Günay, *İdare Hukuku*, 342 vd; Gözler, *İdare Hukuku C II*, 253 vd; Ulusoy, 546 vd; Yıldırım ve diğerleri, *İdare Hukuku*, 515 vd; Atay, *İdare Hukuku*, 499 vd; Akyılmaz, Sezginer ve Kaya, *Türk İdare Hukuku*, 473 vd.

¹¹ Nitekim Anayasa Mahkemesi 6223 sayılı Yetki Kanun’una dayalı olarak çıkarılan kanun hükmünde kararnamelelerin kamu görevlisi statülerini düzenleyen hükümlerinin yasak alan kapsamında kalan meseleleri düzenleyip düzenlemediğini incelerken sadece giriş koşullarına ilişkin hükümleri Anayasanın 70. maddesi kapsamında, dolayısıyla yasak alan kapsamında görmüş ve giriş koşullarını düzenleyen bu hükümleri yasak alan kapsamında kaldığı gerekçesiyle iptal etmiştir (pek çok örnek arasından bkz. (Anayasa Mahkemesi, E.2011/100, K.2012/191, 29 Kasım 2012).

Anayasa Mahkemesi kamu hizmetinden çıkarma ve kamu hizmetinde ilerleme ile ilgili hiçbir kuralı -belli bir tarihe kadar- kamu hizmetlerine girme hakkı kapsamında incelememiştir. Ancak Anayasa Mahkemesi 11 Kasım 2021 tarihli bir kararıyla bu içtihadını kısmen değiştirmiş ve kamu hizmetlere girme hakkının kamu hizmetinde kalmayı da kapsadığına karar vererek kamu hizmetinden çıkarmayı öngören kuralları kamu hizmetlerine girme hakkı kapsamında incelemeye başlamıştır.¹²

Anayasa Mahkemesi 23 Temmuz 2024 tarihli bir kararıyla da içtihadını bir adım daha öteye taşımış ve kamu hizmetlerine girme hakkının “kamu görevlilerinin görevde ilerlemesi ile kadro ve statüler arasındaki geçişleri” de kapsadığını içtihat etmiştir.¹³ Bununla birlikte kararda kamu hizmetlerine girme hakkının sadece “var olan kariyer mesleğe, kadroya veya statüye ilerlemeyi veya atanabilmeyi” güvenceye bağladığı, “belli bir kariyer mesleğin, kadronun veya statünün oluşturulmasını garanti” etmediği açıkça belirtilmiştir. Söz konusu kararda Anayasa Mahkemesi “daha önce herhangi bir kariyer meslek grubuna dâhil olmayan Çalışma ve İş Kurumu il müdürlerinin” görevden alınmaları durumunda, “yönetici pozisyonunda en az üç yıl görev yapmış olmak kaydıyla kurumlarınca belirlenecek bir kariyer meslek kadrosuna atanmasına” imkân tanıyan kuralı incelemiş ve 70. maddeye mündemiç olan liyakat ilkesine aykırı bularak iptal etmiştir.¹⁴

Belirtmek gerekir ki tespit edebildiğimiz kadarıyla Anayasa Mahkemesinin kamu hizmetlerinde ilerlemeyi kamu hizmetlerine girme hakkı kapsamında görerek bu hak kapsamında incelediği tek kararı budur. Anayasa Mahkemesi benzer meseleleri incelediği ve bu kararından sadece bir yıl sonra verdiği diğer bir kararında kamu hizmetinde ilerlemeyi öngören düzenlemeleri kamu hizmetlerine girme hakkı kapsamında incelememesi bir

Kamu hizmetine girme hakkını kamu hizmetine giriş ile sınırlayan kararlar için bkz. Atilla Özer, *Türk Anayasa Hukuku: Türklerin Devlet Anlayışı ve Anayasal Yapılanma* (Turhan Yayınevi, 2012), 166.

¹² Anayasa Mahkemesi, E.2021/104, K.2021/87, 11 Kasım 2021, §§ 42-48. Danıştayın yakın tarihli kararlarında da Anayasa Mahkemesinin bu kararına atıfla kamu hizmetine girme hakkının kamu hizmetine alınmayı ve kamu hizmetinden çıkmayı kapsadığı kabul edilmektedir (pek çok karar arasından bkz. Danıştay Onikinci Dairesi, E.2025/1037, K.2025/5948, 24 Aralık 2025; Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, E.2024/2597, K.2025/2328, 5 Kasım 2025).

¹³ Anayasa Mahkemesi, E.2024/14, K.2024/145, 23 Temmuz 2024, § 14.

¹⁴ Anayasa Mahkemesi, E.2024/14, K.2024/145, §§ 28-30.

yana Anayasanın 70. maddesiyle ilgisiz bulmuştur.¹⁵ Bu kapsamda vurgulanmalıdır ki bu kurallardan çalışma ve iş kurumu il müdürüne ilişkin olanı önceki iptal kararı üzerine yapılan bir düzenleme mahiyetinde olmasına rağmen¹⁶ Anayasa Mahkemesi anılan kuralları kamu hizmetlerine girme hakkıyla ilgisiz bulurken herhangi bir gerekçe ortaya koymamıştır. Bu nedenle Anayasa Mahkemesinin içtihadından dönüp dönmediği tam olarak anlaşılamamaktadır. Bununla birlikte anılan karar bir bütün olarak gözetildiğinde içtihattan dönüldüğü söylenebilir.

B. Kamu Hizmetlerine Girme Hakkının Sağladığı Anayasal Güvenceler

Kamu hizmetlerine girme hakkı, en genel tabiriyle ifade edilecek olursa, Türk vatandaşlarının kanun koyucunun oluşturduğu memur ve diğer kamu görevlisi kadro ve pozisyonlarına -Anayasanın 13. maddesine uygun olarak getirilen sınırlamalar saklı kalmak üzere- girebilmesini güvence altına almaktadır. Her Türk vatandaşının kamu hizmetlerine girme hakkı bulunmakla birlikte bu hak her Türk vatandaşına bir kamu görevi tahsis etme yükümlülüğünü devlete yüklememektedir. Hangi kamu hizmetinde ne kadar kamu görevlisi istihdam edileceği, söz konusu kamu hizmetinin ihtiyaçları ile devletin mali gücü gözetilerek yetkili organlarca belirlenir. Bu organların ne kadar kamu görevlisi kadrosu ihdas edeceği sorunu yerindeliyle ilgili olup kural olarak Anayasa Mahkemesinin denetim yetkisinin dışında kalmaktadır.

Kamu görevlisi kadrosu ihdas etmeye yetkili organın -öncelikle- Anayasanın 7. maddesi uyarınca yasama yetkisini elinde bulunduran ve buna paralel olarak Anayasanın 87. maddesiyle kanun koyma, kaldırma ve değiştirme yetkisiyle donatılan yasama organı, yani Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) olduğu açıktır. Kanun koyma yetkisi münhasıran TBMM'ye ait olmakla birlikte asli bir yetki olarak genel düzenleyici işlem yapma yetkisi TBMM'nin tekelinde değildir. 2017 yılında yapılan Anayasa değişikliğiyle oluşturulan cumhurbaşkanlığı hükûmeti sisteminde Cumhurbaşkanına da asli bir yetki olarak, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi (CBK) olarak ifade edilen düzenleyici işlem yapma yetkisi bahşedilmiştir. CBK yetkisinin asliliği, Cumhurbaşkanının CBK çıkarma gücünü doğrudan Anayasadan alması

¹⁵ Anayasa Mahkemesi, E.2024/54, K.2025/163, 22 Temmuz 2025, §§ 195, 254, 302, 325.

¹⁶ Anayasa Mahkemesi, E.2024/54, K.2025/163, §§ 319-325.

anlamına gelmektedir.¹⁷ Cumhurbaşkanı Anayasada belirtilen konularla sınırlı olarak CBK ile düzenleme yapma yetkisini *aslen* haizdir.

Anayasanın 104. maddesinin son fıkrası uyarınca Cumhurbaşkanının CBK ile düzenleyebileceği alanlardan biri de “Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması” konusudur. Bununla birlikte bunun kamu görevlisi kadrolarının düzenlenmesini kapsayıp kapsamadığı hususu Anayasa Mahkemesinin kendi içinde tartışmalıdır. Ne var ki Anayasa Mahkemesinin çoğunluğu, bakanlıkların ve bakanlık teşkilatının kurulmasının kamu görevlisi kadrolarının düzenlenmesini de kapsadığını ve kadroların CBK ile düzenlenebileceğini kabul etmektedir.¹⁸ Belirtilen çoğunluğa göre “kadro ile teşkilat arasında yakın bir ilişki olup kadro belirlenmeden bir kurum ve kuruluşun teşkilatlanmasından söz edilmesi zordur.”¹⁹ Dolayısıyla Anayasa Mahkemesinin mevcut içtihadı gözetildiğinde kamu görevlisi kadrolarının düzenlenmesinin CBK ile yapılması da mümkündür.

Kamu hizmetlerine girme hakkı tabiatıyla sınırsız ve mutlak bir hak olmayıp Anayasanın 13. maddesinde düzenlenen ilkeler ışığında birtakım sınırlamalara konu edilebilir. Ne var ki bu sınırlamaların Anayasanın belirtilen maddesinde düzenlenen güvencelere aykırılık teşkil etmemesi gerekmektedir.

Bu güvencelerin başında sınırlamanın kanunla yapılması şartı gelmektedir. Buna göre kamu hizmetlerine girme hakkına yönelik olarak getirilebilecek sınırlamalar ancak kanunla yapılabilir. Kanuni dayanağı olmayan ve ikincil mevzuata dayalı olarak yapılan sınırlamalar Anayasanın 13. ve 70. maddelerine aykırılık oluşturacaktır. Hakeza 2017 yılında yapılan Anayasa değişikliği sonucunda hukuk sistemimizden çıkarılan kanun hükmünde kararnameler (KHK) ile kamu hizmetlerine girme hakkı düzenlenemez ve sınırlanamaz.²⁰ Bunun yanı sıra kamu hizmetlerine girme

¹⁷ Hasan Tahsin Fendoğlu, *Anayasa Hukuku* (Yetkin Yayınları, 2022), 709; Hasan Tunç, *Türk Anayasa Hukuku* (Gazi Kitabevi, 2018), 228; Abdurrahman Eren, *Anayasa Hukuku Dersleri* (Seçkin Yayınları, 2022), 964; Ayhan Döner, *Türk Anayasa Hukuku* (Yetkin Yayınları, 2025), 516.

¹⁸ Pek çok karar arasından bkz. Anayasa Mahkemesi, E.2020/8, K.2021/25, 31 Mart 2021, §§ 17-22; E.2021/50, K.2021/89, 16 Aralık 2021, §§ 18-23; E.2021/91, K.2021/106, 30 Aralık 2021, §§ 19-25; E.2018/119, K.2020/25, 11 Haziran 2020, §§ 27, 28; E.2022/37, K.2023/44, 9 Mart 2023, §§ 9, 10.

¹⁹ Anayasa Mahkemesi, E.2018/119, K.2020/25, § 28; E.2020/8, K.2021/25, § 23.

²⁰ Kamu hizmetlerine girme hakkının KHK ile düzenlenebileceğine ilişkin görüş için

hakkına yönelik sınırlamaların CBK ile yapılması da -üst kademe kamu yöneticilerine ilişkin istisnalar saklı kalmak kaydıyla²¹- mümkün değildir.²² Kadroların CBK ile düzenlenmesi ve ihdas edilmesi mümkün ise de belirli bir kamu görevlisi kadrosuna kimlerin hangi şartlarda atanabileceği CBK ile düzenlenemez. Zira Anayasanın 104. maddesinin on yedinci fıkrası uyarınca siyasi hak ve ödevler CBK ile düzenleme konusu edilemez ve Anayasada münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen hususlarda CBK çıkarılamaz. Kamu hizmetlerine girme hakkı siyasi hak ve ödevler arasında düzenlendiğinden CBK'nın konusunu oluşturamayacağı gibi hak ve özgürlüklere yönelik kısıtlamaların Anayasanın 13. maddesi uyarınca ancak kanunla yapılabileceği gözetildiğinde kamu hizmetlerine girme hakkına ilişkin sınırlamaların CBK ile getirilmesi olanaksızdır.

Diğer taraftan kamu hizmetlerine girme hakkı ancak meşru bir amaca dayalı olarak sınırlandırılabilir. Zira Anayasanın 13. maddesine göre hak ve özgürlükler ancak Anayasanın “ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak” sınırlandırılabilir. 2001 yılında yapılan Anayasa değişikliğiyle mevcut hâlini alan Anayasanın 13. maddesi, önceki hâlinden farklı olarak genel sınırlama sebeplerine yer vermemiş, insan haklarının ancak ilgili hak ve özgürlüğü düzenleyen maddede belirtilen özel sınırlama nedenlerine bağlı olarak kısıtlanabileceğini öngörmüştür. Bununla birlikte 2001 yılı değişikliğinden sonra, özel sınırlama nedeni öngörülme hakların sınırlandırılmasının mümkün olup olmadığı tartışması ortaya çıkmıştır.²³ Söz konusu mesele bu çalışmanın kapsamı dışında kalmakla birlikte Anayasa Mahkemesinin Anayasayla devlete yüklenen ödevler ile hak ve özgürlüklerin devlete yüklediği pozitif yükümlülüklerin, özel sınırlama sebebi öngörülmemiş haklar bakımından sınırlama sebebi oluşturabileceğini kabul ettiğinin altının çizilmesi gerekir.

bkz. Sezer, *Türk Mahkemeleri ve Avrupa Topluluğu Adalet Divanı Kararları Işığında Kamu Hizmetine Girme Hakkı*, 53 vd.

²¹ Anayasa Mahkemesi, E.2018/149, K.2022/163, 29 Aralık 2022, § 168; E.2024/171, K.2025/118, 3 Haziran 2025, § 50

²² Bu yönde Anayasa Mahkemesi kararı için bkz. Anayasa Mahkemesi, E.2022/121, K.2025/190, 10 Eylül 2025, § 26.

²³ Bu konudaki tartışmalar için bkz. Ergun Özbudun, *Türk Anayasa Hukuku* (Yetkin Yayınları, 2025), 129 vd.; Gözler, *Türk Anayasa Hukuku*, 342 vd.; Yavuz Atar, *Türk Anayasa Hukuku* (Mimoza Yayınları, 2017), 139 vd.; Eren, *Anayasa Hukuku Dersleri*, 609 vd.; Döner, *Türk Anayasa Hukuku*, 205.

Bununla birlikte Anayasa Mahkemesince, kamu hizmetlerine girme hakkının özel sınırlama sebebi öngörülmemiş haklardan olmadığı kabul edilmektedir. Anayasa Mahkemesine göre Anayasanın 70. maddesinin “Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez.” biçimindeki ikinci fıkrası kamu hizmetlerine girme hakkının sınırlama sebebini düzenlemektedir.²⁴ Doktrinde de anılan fıkradaki düzenlemenin bir sınırlama sebebi oluşturduğu belirtilmektedir²⁵. Buna göre kamu hizmetlerine girme hakkı ancak görevin niteliklerine uygun kişilerin seçilmesi amacıyla sınırlandırılabilir. Ne var ki söz konusu cümlelerin lafzı ve ifade tarzı gözetildiğinde cümlede, bir sınırlama sebebinden ziyade kamu hizmetlerine girme hakkına ilişkin özel bir güvencenin düzenlenmesi amaçlanmış gibi gözükmemektedir. Diğer bir anlatımla anılan Anayasa kuralının bir sınırlama sebebi değil özel bir güvence olarak kabulü, hükmün lafzına ve amacına daha uygun düşmektedir. Bu sebeple kamu hizmetlerine girme hakkının sınırlama sebeplerine yer vermeyen haklardan olduğunun kabulü gerekir.

Sınırlama sebebi öngörülmeleyen haklarda Anayasa Mahkemesinin ikili bir ayırım yaptığı gözlemlenmektedir. Anayasa Mahkemesi bazı haklar yönünden, yukarıda da belirtildiği üzere Anayasayla devlete yüklenen ödevlerin ifası ile hak ve özgürlüklerin korunması amacıyla bu hakların kısıtlanabileceğini kabul etmiştir.²⁶ Buna mukabil Anayasa Mahkemesi mahiyeti itibarıyla kanun koyucunun düzenleme yapmasını gerektiren hak ve özgürlükler yönünden Anayasanın herhangi bir meşru amaçlar listesi öngörmediği görüşünü benimsemiştir.²⁷ Anayasa Mahkemesi bu çerçevede eğitim hakkının,²⁸ seçilme hakkının²⁹ ve adil yargılanma hakkının³⁰ meşru

²⁴ Anayasa Mahkemesi, E.2020/97, K.2022/62, 1 Haziran 2022, § 35; E.2023/56, K.2025/16, 16 Ocak 2025, § 18.

²⁵ Sezer, “Kamu Hizmetine Girme Hakkı,” 160; Kılıç, “Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması,” 30-31; Yeliz Şanlı Atay, “Memurluğa Girişin Genel Bir Şartı Olarak Güvenlik Soruşturması,” *İnsan Hakları Yıllığı* 34 (2016): 59; Abdullah Uz, “Anayasal Bir Hak Olarak Kamu Hizmetine Girme Hakkı ve Liyakat İlkesi,” *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2, no. 1 (2016): 67, <https://doi.org/10.21492/inuhfd.239787>.

²⁶ Pek çok karar arasından bkz. Anayasa Mahkemesi, E.2013/95, K.2014/176, 13 Kasım 2014; E.2014/177, K.2015/49, 14 Mayıs 2015; Emre Sönmez başvurusu, B. No: 2019/890, 13/1/2022, § 38.

²⁷ İsmail Avcı başvurusu, B. No: 2019/12190, 22/2/2022, § 55.

²⁸ Adem Öğüt ve diğerleri başvurusu, B. No: 2014/20527, 22/11/2017, § 53.

²⁹ Mustafa Hamarat başvurusu [GK], B. No: 2015/19496, 17/1/2019, § 43.

³⁰ Bekir Sözen başvurusu [GK], B. No: 2016/14586, 10/11/2022 § 74.

amaçlar listesi içeren haklardan olmadığını içtihat etmiştir. Anayasa Mahkemesi eğitim hakkı ile seçilme hakkının Anayasa gereği, adil yargılanma hakkının ise hakkın mahiyeti gereği kanun koyucunun düzenleme yapmasını gerektiren haklardan olduğunu değerlendirmiş ve kanun koyucunun düzenleme yapması gereken haklar bakımından belirli bir meşru amaçlar listesiyle bağlı olmadığına karar vermiştir. Bu nitelikteki haklar yönünden sınırlama sebebi için herhangi bir Anayasa maddesine dayanma zorunluluğu bulunmamaktadır. Bununla birlikte gösterilen sebebin/amacın meşru olup olmadığının kamu yararı ilkesi çerçevesinde denetimi yetkisi Anayasa Mahkemesine aittir.³¹

Kamu hizmetlerine girme hakkına getirilecek sınırlamalar yönünden de kanun koyucunun belirli bir meşru amaçlar listesiyle bağlı olmadığı, fiilî durumun gerektirdiği herhangi bir amaca dayanabileceği değerlendirilmektedir. Bununla birlikte öngörülen amacın kamu yararına dönük, meşru bir amaç olması gerekmektedir.

Kamu hizmetlerine girme hakkına ilişkin diğer bir güvence de 70. maddenin ikinci fıkrasında yer alan ve Anayasa Mahkemesince, anılan hakkın sınırlama sebebi olduğu değerlendirilen “[kamu hizmetine] alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım[ın] gözetileme[yeceği]” güvencesidir. Bu güvence anayasa koyucunun doğrudan Anayasayla öngördüğü ve Anayasanın 13. maddesi uyarınca yapılacak *Anayasanın sözüne aykırı olmama* denetimi kapsamında dikkate alınması gereken bir güvencedir. Söz konusu güvence ayrımcılık yasağıyla bağlantılı olup kamu görevlisi kadro ve statülerinin oluşturulmasında ve bu kadro ve statülere atanmada belirlenecek ölçütlerin görevin nitelikleriyle uyumlu olmasını da zorunlu kılmaktadır. Anılan güvence, kamu görevlisinin görevini ifa edebilmesi için ihtiyaç hissetmeyeceği bir niteliği taşıması zorunluluğunun olmamasını gerektirmektedir.³² Buna göre kamu hizmetinin niteliklerinin gerektirdikleri dışında kalan bir sebeple farklı statülerin oluşturulması ya da kadro ve statülere girme koşullarının farklılaştırılması Anayasanın 70. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen güvenceye aykırılık oluşturacaktır.

Kamu hizmetlerine girme hakkı bakımından dikkate alınacak diğer bir güvence de bu hakka yönelik olarak getirilecek sınırlamaların ölçülü olması

³¹ Mustafa Hamarat başvurusu, § 43; İsmail Avcı başvurusu, § 55; Adem Öğüt ve diğerleri başvurusu, § 53; Bekir Sözen başvurusu, § 74.

³² Boz, 87.

zorunluluğudur. Buna göre kamu hizmetlerine girme hakkına yönelik olarak getirilecek sınırlamalar elverişlilik, gereklilik ve orantılılık koşullarını sağlamalıdır.³³ Elverişlilik kamu hizmetlerine girme hakkına müdahale için kanun koyucu tarafından seçilen aracın müdahaleyle hedeflenen meşru amaca erişebilmesini olanaklı kılacak nitelikte olmasını icap ettirmektedir.³⁴ Gereklilik asgari zedeleme testi olarak da ifade edilmekte olup kamu hizmetlerine girme hakkıyla hedeflenen meşru amaca ulaşılabilmesi için anılan hakka müdahalede bulunulmasının zorunlu olması ve seçilen aracın hakka en hafif şekilde müdahale etmesini sağlayacak mahiyette olması anlamına gelmektedir.³⁵ Orantılılık ise kanun koyucunun ulaşmaya çalıştığı meşru amaç ile bireyin kişisel yararı arasında adil bir denge gözetilmesi gereğini ifade etmektedir.³⁶

II. 7315 SAYILI KANUNLA OLUŞTURULAN GÜVENLİK SORUŞTURMASI SİSTEMİNİN İŞLEYİŞİ

A. Güvenlik Soruşturmasının Kapsamı

Uzun yıllar yönetmelikler, bakanlar kurulu kararları ve genelgelere dayanılarak³⁷ icra edilen güvenlik soruşturması konusu 4045 sayılı Kanun'da³⁸ nispeten etraflıca düzenlenmiş ve bu uygulamaya kanuni dayanak oluşturulmuştur.³⁹ Anılan Kanun'un 1. maddesinde hakkında güvenlik soruşturması yapılacak kamu görevlileri "kamu kurum ve kuruluşlarında, yetkili olmayan kişilerin bilgi sahibi olmaları hâlinde devlet güvenliğinin,

³³ Anayasa Mahkemesi, E.2012/102, K.2012/207, 27 Aralık 2012.

³⁴ Atar, *Türk Anayasa Hukuku*, 150; Yüksel Metin, *Ölçülülük İlkesi* (Seçkin Yayınları, 2002), 26.

³⁵ Fazıl Sağlam, *Temel Hakların Sınırlanması ve Öz* (Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Yayınları, 1982), 115; Dieter Grimm, "Proportionality in Canadian and German Constitutional Jurisprudence," *University of Toronto Law Journal* 57 (2007): 389. <http://www.jstor.org/stable/4491725>. (13.2.2026).

³⁶ Atar, *Türk Anayasa Hukuku*, 151; Metin, *Ölçülülük İlkesi*, 36.

³⁷ Onur Karahanoğulları, "Güvenlik Soruşturması," *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi* 53, no. 1 (1998): 171, https://doi.org/10.1501/SBFder_0000001946.

³⁸ Kanun'un tam adı "Güvenlik Soruşturması, Bazı Nedenlerle Görevlerine Son Verilen Kamu Personeli ile Kamu Görevine Alınmayanların Haklarının Geri Verilmesine ve 1402 Numaralı Sıkıyönetim Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun" şeklindedir.

³⁹ Anılan Kanun'daki düzenlemelerin özellikle yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesiyle bağlantılı anayasal güvenceleri karşılamadığına ilişkin değerlendirmeler yönünden bkz. Karahanoğulları, "Güvenlik Soruşturması," 173 vd.

ulusal varlığın ve bütünlüğün, iç ve dış menfaatlerin zarar görebileceği veya tehlikeye düşebileceği bilgi ve belgelerin bulunduğu gizlilik dereceli birimler ile askerî, emniyet ve istihbarat teşkilatlarında çalıştırılacak kamu personeli ve ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde çalışacak personel” ile sınırlandırılmıştır. Kuralda yer alan “askerî, emniyet” ibaresi 694 sayılı KHK’nın 87. maddesiyle⁴⁰ ile “Genelkurmay Başkanlığı, Millî Savunma Bakanlığı, jandarma, emniyet, sahil güvenlik” şeklinde değiştirilmiştir.

Ne var ki 15 Temmuz darbe teşebbüsünden sonra çıkarılan 31 Şubat 2018 tarihli ve 7070 sayılı Kanun’la 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 48. maddesine yapılan eklemeyeyle güvenlik soruşturması yapılması memuriyete alımda bir genel şart hâline getirilmek suretiyle tüm kamu görevlileri için zorunlu kılınmıştır. Ancak Anayasa Mahkemesi 2019 yılında verdiği kararla 657 sayılı Kanun’un anılan hükmünü iptal etmiştir.⁴¹ Anayasa Mahkemesi iptal kararında güvenlik soruşturması sonucunda elde edilecek kişisel verilerin toplanması, kullanılması ve işlenmesine ilişkin olarak Anayasanın 13., 20. ve 128. maddelerinin gerektirdiği güvencelerin kanunda yer almadığı gerekçesine dayanmıştır.⁴² Anayasa Mahkemesi, akabinde 19 Şubat 2021 ve 3 Haziran 2021 tarihli kararlarıyla 4045 sayılı Kanun’un 1. maddesinin bazı kısımlarını da aynı gerekçeyle iptal etmiştir.^{43 44} Belirtilen iptal kararlarını gözetken kanun koyucu 7315 sayılı Kanun’la 4045 sayılı Kanun’u bütünüyle yürürlükten kaldırmış ve güvenlik soruşturması konusunu yeniden düzenlemiştir.

7315 sayılı Kanun, güvenlik soruşturmasının kapsamına tüm kamu görevlilerini almamış ise de güvenlik soruşturması yapılacak kamu görevlilerinin kapsamını 4045 sayılı Kanun’dan daha geniş tutmuştur. Buna göre “Millî Savunma Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, jandarma, emniyet,

⁴⁰ Anılan hüküm 1/2/2018 tarihli ve 7078 sayılı Kanun’un 83. maddesiyle aynen kabul edilerek kanunlaşmıştır.

⁴¹ Anayasa Mahkemesi, E.2018/73, K.2019/65, 24 Temmuz 2019, §§ 162-173.

⁴² Anayasa Mahkemesi, E.2018/73, K.2019/65, § 172.

⁴³ Anayasa Mahkemesi, E.2018/163, K.2020/13, 19 Şubat 2020, §§ 9-18; E.2020/24, K.2021/39, 3 Haziran 2021, §§ 35-50.

⁴⁴ Anayasa Mahkemesinin E.2018/163 sayılı kararı ile öncesinde bireysel başvuruda verdiği Fatih Saraman ([GK] B. No: 2014/7256, 27/2/2019) kararının özel hayata saygı hakkı yönünden değerlendirmesi için bkz. Mehmet Kahraman ve Muhammed Şahin, “Anayasa Mahkemesi Kararlarına Göre Güvenlik Soruşturması ve Özel Hayata Saygı Hakkı,” *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 15, no. 2 (2020), <https://izlik.org/JA77ZW64YN>.

sahil güvenlik ve istihbarat teşkilatlarında çalıştırılacak kamu personeli ile ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde çalışacak personel” hakkında hem ilk atamada hem de açıktan atamada güvenlik soruşturması yapılması zorunludur. Güvenlik soruşturması yapılması zorunluluğu, sözü edilen kamu kurum ve kuruluşlarının tüm çalışanları yönünden öngörülmüştür. Ayrıca “kamu kurum ve kuruluşlarında çalışacak öğretmenler, üst kademe kamu yöneticileri, özel kanunları uyarınca güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasına tabi tutulan kişiler” de güvenlik soruşturması zorunluluğuna tabi tutulmuşlardır. Bunun yanı sıra “kurum ve kuruluşlarda, yetkili olmayan kişilerin bilgi sahibi olmaları hâlinde devlet güvenliğinin, ulusal varlığın ve bütünlüğün, iç ve dış menfaatlerin zarar görebileceği veya tehlikeye düşebileceği bilgi ve belgelerin bulunduğu gizlilik dereceli birimlerde” görev yapacak personel için de güvenlik soruşturması yapılması zorunlu kılınmıştır.

7315 sayılı Kanun’un 12. maddesinde “gizlilik dereceli kamu personeli ile meslek gruplarının” kimler/neler olduğunun Cumhurbaşkanınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenmesi öngörülmüştür.⁴⁵ Ayrıca söz konusu madde uyarınca “[d]evletin güvenliğini, ulusun varlığını ve [bütünlüğü ile] iç ve dış menfaatlerinin zarar görebileceği veya tehlikeye düşebileceği bilgi ve belgelerin] tespiti, birim ve kısımların tanımlarının yapılması, güvenlik soruşturmasının ve arşiv araştırmasının usul ve esasları” ile “bunu yapacak birimler ve değerlendirme komisyonlarının çalışma usul ve esasları ile uygulamaya ilişkin diğer hususlar” Cumhurbaşkanınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenecektir.

Tüm bunlar gözetildiğinde 7315 sayılı Kanun’da, önceki Kanun’dan farklı olarak “kamu kurum ve kuruluşlarında çalışacak öğretmenler” de güvenlik soruşturması kapsamına alınmış ve üst kademe kamu yöneticilerinin⁴⁶ güvenlik soruşturmasına tabi olduğu hususu kanun düzeyinde açıklığa kavuşturulmuştur. Bunun yanında, kamu görevlisi olmayan bazı çalışanlar için de güvenlik soruşturması yapılması öngörülmüştür.

⁴⁵ Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Yapılmasına Dair Yönetmelik 3/6/2022 tarihli ve 31855 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

⁴⁶ 4045 sayılı Kanun’un 1. maddesinin ikinci fıkrasında “üst kademe yöneticilerinin kimler olduğu” da yönetmelikle düzenlenecek hususlar arasında sayılmakla birlikte üst kademe kamu yöneticilerinin güvenlik soruşturmasına tabi olduğuna ilişkin açık bir hüküm yer almamaktaydı.

Söz konusu Kanun'un 3. maddesindeki düzenlemeye göre “millî güvenlik açısından stratejik önemi haiz birim, proje, tesis, hizmetlerde statüsü veya çalıştırma şekline bağlı olmaksızın istihdam edilenler” de güvenlik soruşturmasına tabidirler. İşçiler, kamu hizmetlerine girme hakkının kapsamında olmadığından bu çalışmada bunlar yönünden herhangi bir değerlendirme yapılmamıştır.

B. Güvenlik Soruşturmasının Yürütülmesi

Güvenlik soruşturması “kamu görevine girmek isteyen kişinin bazı kişisel özellikleri ile geçmişte bulunduğu bazı tutum ve davranışlarının tespit edilerek üstlenmek istediği kamu görevine engel bir durum olup olmadığına karar verilmesi uygulaması” olarak tanımlanmaktadır.⁴⁷ Arşiv araştırması ise kişinin kamu görevine girmesine engel bir durumunun bulunup bulunmadığının kanunlarla oluşturulan kayıt ve arşivlerden araştırılması anlamına gelmektedir. Diğer bir anlatımla arşiv araştırması 7315 sayılı Kanun'un 4. maddesinde belirtilen hususların devletin resmî sicil ve arşivlerine bakılarak tespit edilmesini anlatmaktadır. Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının temel amacı kamu görevine talip olan bir kimsenin kamu hizmetine atanmasında sakınca oluşturan bir durumun bulunup bulunmadığını ortaya çıkarmaktır.⁴⁸ Bu bağlamda güvenlik soruşturmasıyla *sakıncalılık* durumunun tespit edilmesi amaçlanmaktadır.⁴⁹ Arşiv araştırmasında kamu makamlarınca kişi hakkında verilmiş karar ve yapılmış işlemler tespit edilmeye çalışılırken, güvenlik soruşturmasında bunlara ek olarak kişinin kamu otoritelerinin işlem ve kararlarına yansımamış yönleri de araştırma konusu edilip kişilik profilinin belirlenmesi hedeflenmektedir. Ancak kişinin profili tespit edilirken ortaya çıkan en önemli tehlikelerden biri, dönemin siyasi konjonktürü gözetilerek kişinin sakıncalı olarak

⁴⁷ Muhammed Ali Aydın, “Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Uygulamasına Eleştirel Bir Bakış ve Bazı Öneriler,” *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 32, no. 2 (2024): 868, <https://doi.org/10.15337/suhfd.1389601>.

⁴⁸ Karahanoğulları, “Güvenlik Soruşturması,” 165; Kılınç, “Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması,” 5.

⁴⁹ Asuman Çapar, “Kamu Personelinin Atanmasında Güvenlik Soruşturması Uygulaması,” *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 15, no. 2 (2020): 579, <https://izlik.org/JA25BG22XG>.

nitelenmesidir.⁵⁰ Bu nedenle güvenlik soruşturmasında kişi hakkında elde edilen bilgilerin sübjektif değerlendirmeye dayalı olma olasılığı yüksektir.⁵¹

7315 sayılı Kanun'un 3. maddesinde arşiv araştırmasının ilk defa atanacak veya yeniden atanacak tüm kamu görevlileri yönünden uygulanması öngörülmektedir. Güvenlik soruşturması ise -yukarıda da ifade edildiği üzere- kanunlarda açıkça gösterilen kadro ve statüler için uygulanmaktadır.

Kanun'un 4. maddesine göre arşiv araştırması;

- “a) Kişinin adli sicil kaydının,
- b) Kişinin kolluk kuvvetleri tarafından hâlen aranıp aranmadığının,
- c) Kişi hakkında herhangi bir tahdit olup olmadığının,
- ç) Kişi hakkında kesinleşmiş mahkeme kararları ve 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 171 inci maddesinin beşinci ve 231 inci maddesinin onüçüncü fıkraları kapsamında alınan kararlar ile kişi hakkında devam eden veya sonuçlanmış olan soruşturma ya da kovuşturmalar kapsamındaki olguların,
- d) Hakkında kamu görevinden çıkarılma ya da kesinleşmiş memurluktan çıkarma cezası olup olmadığının,”

Devlet'in kayıtlarından araştırılmasını kapsamaktadır.

Güvenlik soruşturması ise arşiv araştırmasını kapsamakla birlikte⁵² mahiyeti itibarıyla arşiv araştırmasından daha geniştir. Güvenlik soruşturmasında ayrıca; (1) “Görevin gerektirdiği niteliklerle ilgili kolluk kuvvetleri ve istihbarat ünitelerindeki olgusal verileri,” (2) “Yabancı devlet kurumları ve yabancılarla ilişkisi” ve (3) “Terör örgütleri veya suç işlemek amacıyla kurulan örgütlerle eylem birliği, irtibat ve iltisak içinde olup olmadığı” hususları da araştırılır. 7315 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca bu araştırma “mevcut kayıtlardan ve kişinin görevine yansıtacak hususların denetime elverişli olacak yöntemlerle yerinden araştırılmak suretiyle” yapılır. *Mevcut kayıtlar* ibaresinden yine devletin kanunlar çerçevesinde oluşturulmuş

⁵⁰ Kamile Türkoğlu Üstün, “Güvenlik Soruşturmalarında Kişisel Verilerin Korunması,” *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 25, no. 2 (2021): 811, <https://doi.org/10.34246/ahbvuhfd.933623>.

⁵¹ Kılınç, “Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması,” 8; Çapar, “Kamu Personelinin Atanmasında Güvenlik Soruşturması Uygulaması,” 579.

⁵² Kılınç, “Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması,” 8.

arşiv ve sicillerinin anlaşılması gerektiği açıktır. *Diğer yöntemlerin* ise kolluk görevlilerince yapılacak istihbari nitelikteki araştırmaları ve yerinde incelemeleri kapsadığı söylenebilir. Yerinde inceleme kişinin yaşamını sürdürdüğü yerlerde bulunan kişilerden (yakın çevresi, ailesi, komşuları vs.) sorulmak suretiyle yapılacak araştırmayı ifade etmektedir.⁵³

Söz konusu Kanun'un 6. maddesinde güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması görevinin "Millî İstihbarat Teşkilâtı Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve mahallî mülki idare amirlikleri tarafından" yerine getirilmesi öngörülmüştür. Söz konusu birimler ilgili arşiv ve bilgi işlem merkezlerinden gerekli bilgi ve belgeleri isteme yetkisini haiz kılınmıştır. Ancak söz konusu kişilerin isteyebileceği bilgi ve belgeler, kendilerine iletilen taleple sınırlıdır.

C. Güvenlik Soruşturması Verilerinin Değerlendirilmesi

Güvenlik soruşturması sonucu temin edilen bilgilerin hangi makam tarafından nasıl değerlendirileceği hususu esas itibarıyla Kanun'un 7. maddesinde düzenlenmiştir. Anılan maddenin (1) numaralı fıkrası "güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonucunda elde edilen verilerin değerlendirilmesi amacıyla" değerlendirme komisyonları kurulmasını öngörmüştür. Anılan fıkranın devamında ise kamu kurum ve kuruluşlarındaki değerlendirme komisyonlarının kimlerden oluşacağı düzenlenmiştir. Buna göre;

"Cumhurbaşkanlığında Genel Sekreterin görevlendireceği bir üst kademe yöneticisinin, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığında genel sekreter yardımcısının, bakanlıklarda bakan yardımcısının, diğer kamu kurum ve kuruluşlarında en üst yöneticinin görevlendireceği bir üst kademe yöneticisinin, üniversitelerde rektör yardımcısının, valiliklerde vali yardımcısının başkanlığında, teftiş/denetim, personel ve hukuk birimleri ile uygun görülecek diğer birimlerden birer üyenin katılımıyla başkan dahil en az beş kişiden ve tek sayıda olacak şekilde oluşturulur."

Belirtilen maddeye göre değerlendirme komisyonlarının görevi, "kendisine iletilen verilere ilişkin nesnel ve gerekçeli değerlendirme" yapmaktır. Diğer bir ifadeyle değerlendirme komisyonları, hakkında güvenlik soruşturması yapılan kişinin *memuriyet ve kamu görevine uygunluğunu* değerlendirmekle görevli kılınmışlardır. Aslında anılan hükmün *memuriyet ve*

⁵³ Karahanoğulları, "Güvenlik Soruşturması," 165.

kamu görevine uygunluk biçiminde bir kamu görevlisi olma şartı getirdiğini söylemek de yanlış olmayacaktır. Bu amaçla güvenlik soruşturması yapma göreviyle yükümlendirilen otoriteler elde edilen olgulardan yorum içermeyenleri değerlendirme komisyonlarına gönderme mükellefiyeti altına sokulmuşlardır. Yorum içeren olguların ise değerlendirme komisyonlarına gönderilmemesi gerekmektedir. Anılan komisyonların, “somut olarak gözlemlenemeyen veya doğruluğu denetlenemeyen ya da iftira olduğu yahut kin ve düşmanlık gibi saiklerle verildiği açık olan bilgi, beyan ve yorumları” dikkate almaması beklenir.⁵⁴ Kanun’un lafzı gözetildiğinde, değerlendirme komisyonlarının, kendilerine gönderilen verilerden yoruma dayalı bilgi içerenleri dikkate almama yükümlülüğü altında oldukları anlaşılmaktadır.

Aslında Kanun’da yer verilen “yorum içermeyen olgusal veriler” ifadesinin çelişkili olduğunu belirtmek gerekir. Olgu, varlığı kanıtlanmış tespiti ifade etmektedir. Bir şeyin olgu olduğundan söz edilebilmesi, varlığının objektif olarak tespit edilmiş olmasına bağlıdır. Hâliyle olgu, tabiatı gereği yorum içermez. Bu sebeple yorum içermeyen olgusal veriler kavramı tutarlı olmayan bir ifade gibi durmaktadır. Kanun koyucunun bu ifadeyi kullanmasındaki amaç güvenlik soruşturması kapsamında toplanabilecek verilerin kapsamını daraltmak olsa da⁵⁵ tercih ettiği kavramın tutarlılığı yönünden birtakım sorunların bulunduğunu söylemek mümkündür. Kanun’un bu kavrama yer vermesindeki amaç gözetildiğinde yorum içermeyen olgusal veri kavramının *aksi ispat edilebilir veriler* biçiminde anlaşılması uygun olacaktır. Bu bağlamda aksinin ispatı -doğası gereği- mümkün olmayan veri ve değerlendirmelerin değerlendirme komisyonuna gönderilmemesi, gönderilmiş olsa bile değerlendirme komisyonlarının bunları dikkate almaması gerekir.

Değerlendirme komisyonu, raporunda yaptığı tespitler ile ilgili kişinin yerine getireceği görevi arasında bir ilginin bulunduğunu göstermelidir.⁵⁶ Bununla birlikte değerlendirme kriterlerinin kanunda somutlaştırılmamış olması karşında değerlendirme komisyonunun bu hususta subjektifliğe kayması olasılık dışı değildir.

⁵⁴ Aydın, “Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Uygulamasına Eleştirel Bir Bakış ve Bazı Öneriler,” 888.

⁵⁵ Aydın, “Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Uygulamasına Eleştirel Bir Bakış ve Bazı Öneriler,” 880.

⁵⁶ Kılınç, “Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması,” 27.

Belirtilen 7. maddeye göre değerlendirme komisyonları, ilgili kişiler hakkında yaptıkları değerlendirmelerini atamaya yetkili amire gönderirler. Değerlendirme komisyonlarının kararlarının bağlayıcılığıyla ilgili olarak Kanun'da bir hüküm bulunmasa da işin mahiyeti gereği, söz konusu kararların atamaya yetkili amir yönünden bağlayıcı bir nitelik taşımadığının kabulü gerekir.

III. KAMU HİZMETİNE GİRME ŞARTI OLARAK GÜVENLİK SORUŞTURMASININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Güvenlik soruşturması, Türk vatandaşlarının kamu görevlisi kadro ve pozisyonlarına atanabilmesi için yapılması zorunlu olan araştırma ve değerlendirme faaliyetidir. Güvenlik soruşturmasıyla, ilgili kişinin *memuriyet veya kamu görevlerine uygun olup olmadığı* tespit edilmekte, memuriyet ve kamu görevlerine uygun olmadığı değerlendirilen kişilerin -diğer şartları taşısalar bile- kamu görevlisi kadro ve pozisyonlarına atanması önlenmektedir. Şu hâlde tek başına güvenlik soruşturması yapılması değil ama soruşturma konusu kişinin kamu görevine uygun olmadığına karar verilmesi bu hakka yönelik bir müdahale oluşturmaktadır. Aşağıda bu müdahalenin Anayasanın 70. maddesine uygun olup olmadığı, kanunilik ve ölçülülük güvenceleri yönünden ayrı ayrı incelenecektir.

A. Kanunilik Şartı Yönünden Ortaya Çıkan Sorunlar

Kişilerin kamu görevi kadrolarına atanmamasıyla sonuçlanabilecek bir sürecin ana unsurlarının, Anayasanın 13. maddesi ile bu maddeyle bağlantılı olarak 2., 7. ve 128. maddeleri uyarınca kanunla düzenlenmesi gerekir. 4045 sayılı Kanun'un kanunilik koşulu bakımından yetersiz olduğu hususu doktrinde dile getirilmiş,⁵⁷ nihayetinde Anayasa Mahkemesince tam da bu gerekçeyle önce bireysel başvuruda Fatih Saraman başvurusunda ihlal kararı verilmiş,⁵⁸ ardından norm denetiminde anılan Kanun'un bazı maddeleri iptal

⁵⁷ Karahanoğulları, "Güvenlik Soruşturması," 173 vd.; Şanlı Atay, "Memurluğa Girişin Genel Bir Şartı Olarak Güvenlik Soruşturması," 50 vd., <https://izlik.org/JA67CX38SJ>; Muhammed Göçgün, "Sözleşmeli Öğretmen Atama Sürecinde Yapılan Sözlü Sınav ve Güvenlik Soruşturmalarının İdare Hukuku Açısından Değerlendirilmesi," *Legal Hukuk Dergisi* 17, no. 200 (2019): 3380-3381, <https://openaccess.ihu.edu.tr/server/api/core/bitstreams/6a705f93-cf0d-436d-9a95-5dd4940d6c33/content>. (22.1.2026).

⁵⁸ Fatih Saraman başvurusu [GK], B. No: 2014/7256, §§ 71-93.

edilmiştir.⁵⁹ 7315 sayılı Kanun'un amaçlarından birinin de bu alandaki eksikliği gidermek olduğu açıktır.⁶⁰ Bu bağlamda 7315 sayılı Kanun'da hangi kamu görevlisi kadroları için güvenlik soruşturmasının yapılacağına, güvenlik soruşturmasıyla ne tür bilgilerin toplanacağına ve güvenlik soruşturması sonucu toplanan bilgilerin nasıl değerlendirileceğine ilişkin olarak birtakım düzenlemelerin yapıldığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte düzenlemenin kanunilik ilkesi açısından tamamen sorunsuz olduğunun söylenmesi mümkün değildir.

1. Gizlilik Dereceli Birimler

Bilindiği üzere kanunilik müdahalenin belirlilik ve öngörülebilirlik şartlarını taşıyan bir kanuna dayanmasını zorunlu kılmaktadır.⁶¹ Kanunilik yönünden sorun oluşturabilecek ibarelerden biri güvenlik soruşturmasının kişi yönünden kapsamını belirleyen 3. maddenin (2) numaralı fıkrasında düzenlenen "gizlilik dereceli birimler" ibaresidir. Söz konusu fıkra da gizlilik dereceli birimlerde çalışacak personelin güvenlik soruşturmasına tabi olduğu belirtilmiştir. Öte yandan kuralda bu gizlilik dereceli birimlerin "kurum ve kuruluşlarda, yetkili olmayan kişilerin bilgi sahibi olmaları hâlinde devlet güvenliğinin, ulusal varlığın ve bütünlüğün, iç ve dış menfaatlerin zarar görebileceği veya tehlikeye düşebileceği bilgi ve belgelerin bulunduğu" birimler olduğu vurgulanmıştır. Bununla birlikte gizlilik dereceli birimlerin hangileri olduğu açık bir biçimde ifade edilmemiştir. Bunların düzenlenmesi Cumhurbaşkanınca çıkarılacak yönetmeliğe bırakılmıştır.

Bu bağlamda kuralın Cumhurbaşkanına, personelinin tamamı güvenlik soruşturmasına tabi olacak kamu kurum ve kuruluşlarının kapsamını genişletme yetkisi verip vermediği açık değildir. Anayasa Mahkemesi *gizlilik*

⁵⁹ Anayasa Mahkemesi, E.2018/163, K.2020/13, §§ 9-18; E.2020/24, K.2021/39, §§ 35-50.

⁶⁰ 7315 sayılı Kanun'la getirilen sistemin kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı yönünden değerlendirilmesi için bkz. Türkoğlu Üstün, "Güvenlik Soruşturmalarında Kişisel Verilerin Korunması".

⁶¹ Bu konudaki Anayasa Mahkemesi kararları için bkz. Türkiye İş Bankası A.Ş. başvurusu [GK], B. No: 2014/6192, 12/11/2014, § 44; İslam Şahin başvurusu, B. No: 2014/7280, 21/1/2016, § 54; Türkan Bal başvurusu [GK], B. No: 2013/6932, 6/1/2015, § 56. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararları yönünden bkz. Vistiņš ve Perepjolkins/Letonya başvurusu [BD], B. No: 71243/01, 25 Ekim 2012, § 96; OAO Neftyanaya Kompaniya Yukos/Rusya başvurusu, B. No: 14902/04, 20 Eylül 2011, §§ 568, 569.

dereceli birimler ifadesinin çalışılan kurum veya kuruluşu değil birimi anlattığını belirtmiştir.⁶² Anayasa Mahkemesine göre Kanun'un 3. maddenin (2) numaralı fıkrasında personelinin tamamı güvenlik soruşturmasına tabi kılınan kamu kurum ve kuruluşları sayıldıktan sonra gizlilik dereceli birimlerde çalışan personelin güvenlik soruşturmasına tabi olduğunun belirtilmiş olması, kanun koyucunun bu ibareyle kamu kurum ve kuruluşlarının gizlilik dereceli birimlerine işaret ettiğini göstermektedir.⁶³ Kuralın genel çerçevesinin kanunla belirlendiğini değerlendiren Anayasa Mahkemesi, gizlilik dereceli birimlerin personelinin güvenlik soruşturmasına tabi tutulmasının kanunilik koşulunu sağladığı sonucuna ulaşmıştır.⁶⁴

Anayasa Mahkemesinin kuralın anlam ve kapsamıyla ilgili bu yorumunun kuraldan çıkarılması mümkün olan tek yorum olmadığını kabul etmek gerekir. Birim kavramının kamu kurum veya kuruluşu biçiminde yorumlanması da mümkündür. Anayasa Mahkemesi *Anayasaya uygun yorum doktrini*ni gözeterek kuralın Anayasaya aykırılık oluşturmeyen yorumunu esas almışsa da anılan kavramın objektif anlamı gözetildiğinde, yönetmelik çıkaran iradenin bir kamu kurum veya kuruluşunu bütünüyle güvenlik soruşturması kapsamına almasına herhangi bir engelin bulunmadığı değerlendirilmektedir.

Bu nedenle anılan kavram, yönetmelik çıkaran iradenin bir kamu kurum veya kuruluşunu bütünüyle güvenlik soruşturması kapsamına almasına engel oluşturmamaktadır. Kuşkusuz yönetmelik koyucu iradenin kurala Anayasa Mahkemesinin yüklediği gibi bir anlam yükleme de mümkündür. Nitekim mevcut yönetmelik de böyle düzenlenmiştir.⁶⁵ Ancak kuralın farklı bir

⁶² Anayasa Mahkemesi, E.2021/60, K.2024/200, 4 Aralık 2024, § 37.

⁶³ Anayasa Mahkemesi, E.2021/60, K.2024/200, § 37.

⁶⁴ Anayasa Mahkemesi, E.2021/60, K.2024/200, § 38. Karara muhalif kalan üyeler Engin Yıldırım, Yusuf Şevki Hakyemez, Selahaddin Menteş ve Kenan Yaşar, gizlilik dereceli birimlerin hangileri olduğunun kanunla belirlenmemesinin belirlilik ilkesini ihlal ettiği görüşünü dile getirmişlerdir.

⁶⁵ Yönetmeliğin "Gizlilik dereceli birimler ve kısımlar" başlıklı 6. maddesi şu şekildedir: "(1) Gizlilik dereceli birim ve kısımlar, kamu kurum ve kuruluşlarında Gizlilik Dereceli Belgelerde Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre "çok gizli" ve "gizli" gizlilik dereceli bilgi ve belgeleri oluşturan ve saklayan birim ve kısımlardır.

(2) Kamu kurum ve kuruluşları, gizlilik dereceli birim ve kısımları birinci fıkra gereğince belirler. Ancak tüm kamu kurum ve kuruluşlarının; teftiş ve denetim

biçimde yorumlanmasını önleyici güvenceler kuralda yer almadığından kuralın hukuk devleti ilkesinin gerekliliklerini karşılayacak açıklıkta düzenlenmediği söylenebilir.⁶⁶

2. Üst Kademe Kamu Yöneticileri

Kanunilik yönünden tartışılması gereken diğer bir husus da üst kademe kamu yöneticilerinin kimler olduğudur. 7315 sayılı Kanun'un 2. maddesinde üst kademe kamu yöneticisinin, "Atanmasına ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanlığı kararnamesi⁶⁷ ile üst kademe kamu yöneticisi olarak belirlenen" kişileri ifade ettiğinin belirtildiği gözetilerek bu kavramdan ne anlaşılması gerektiğinin belirli olduğu düşünülebilir. Ancak üst kademe kamu yöneticisi kavramının iinin doldurulması yetkisinin Cumhurbaşkanınca ıkarılacak CBK'lara bırakılması anayasal açıdan sorunludur. 7315 sayılı Kanun kapsamına girecek üst kademe kamu yöneticilerinin kimler olduğunun belirlenmesinde CBK'ya atıf yapılması kanun koyucunun kanun boşluklarını doldurma yetkisini CBK koyucuya devretmesi anlamını taşır. Oysa kanunla düzenlenen bir alanın CBK ile düzenlenmesi Anayasanın 104. maddesinin on yedinci fıkrası uyarınca mümkün değildir.⁶⁸ Kanundaki idari ve teknik

birimleri, personel birimleri, bilgi işlem birimleri ve özel kalem müdürlükleri gizlilik dereceli birimlerden sayılır.

(3) Kamu kurum ve kuruluşları tarafından ikinci fıkra gereğince belirlenen gizlilik dereceli birim ve kısımlar Cumhurbaşkanlığına bildirilir. Ancak bu bildirim il özel idareleri ve il özel idarelerinin üyesi olduğu mahalli idare birlikleri ile köylere hizmet götürme birlikleri için İçişleri Bakanlığına, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile belediyelerin üyesi olduğu mahalli idare birlikleri için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına yapılır. İlgili bakanlık tarafından yapılan inceleme neticesinde birinci fıkraya uygun olduğu tespit edilen bildirimler Cumhurbaşkanlığına iletilir.

(4) Cumhurbaşkanlığına bildirilen birim ve kısımların birinci fıkra kapsamında olup olmadığı değerlendirildikten sonra uygun görülenler Cumhurbaşkanlığınca İçişleri Bakanlığı, Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğüne gönderilir."

⁶⁶ Gizlilik dereceli birimlerin belirlenmesinin idareye bırakılması doktrinde de eleştiri konusu edilmiştir (Kılınç, "Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması," 9; Çapar, "Kamu Personelinin Atanmasında Güvenlik Soruşturması Uygulaması," 588).

⁶⁷ 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan (3) numaralı Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne ek (1) sayılı Cetvel'de üst kademe kamu yöneticileri gösterilmiştir.

⁶⁸ Bu konudaki Anayasa Mahkemesi kararları için bkz. Anayasa Mahkemesi, E.2019/78, K.2020/6, 23 Ocak 2020, § 21; E.2019/31, K.2020/5, 23 Ocak 2020, § 34; E.2019/96,

nitelikteki boşlukların ikincil mevzuatla doldurulması yetkisi yürütme organına bırakılabilirse de CBK ikincil mevzuat olmadığı gibi kanunlar ile aralarında hiyerarşik bir ilişki de bulunmamaktadır. Dolayısıyla kanun koyucu idari ve teknik meselelerin düzenlenmesini CBK koyucuya bırakamaz. Nitekim bahsi geçen konuda CBK koyucunun yetkilendirilmesi 2017 Anayasa değişikliklerinin felsefesiyle de bağdaşmamaktadır.

Belirtilen maddede yer alan “...üst kademe kamu yöneticileri,...” ibaresi Anayasa Mahkemesine taşınmış, Anayasa Mahkemesi anılan ibarenin Anayasaya aykırı olmadığına karar vermiştir.⁶⁹ Ne var ki Anayasa Mahkemesi kararında 7315 sayılı Kanun anlamında üst kademe kamu yöneticisi kavramının içeriğinin belirlenmesinin CBK koyucunun takdirine bırakılması meselesi üzerinde hiç durulmamıştır. Anayasa Mahkemesi Anayasanın 104. maddesinde yer alan “Üst kademe kamu yöneticileri” kavramını yorumladığı kararlarına atıfta bulunarak bu kavramın belirli olduğu sonucuna ulaşmıştır.⁷⁰ Kuşkusuz 7315 sayılı Kanun’daki üst kademe kamu yöneticisi kavramının Anayasa Mahkemesinin üst kademe kamu yöneticisi kavramına ilişkin olarak yaptığı yorumlar esas alınarak anlamlandırılması ve kuralın anlam ve kapsamının bu şekilde belirlenmesi mümkündür. Ancak Anayasa Mahkemesinin kuralın belirliliğiyle ilgili olarak yaptığı bu tespit, kanuni bir kavramın içeriğinin CBK ile doldurulmasının Anayasaya uygunluğu sorununa cevap teşkil etmemektedir. Anayasa Mahkemesi bu soruna değinmemiş ve bu sorunu cevapsız bırakmıştır.

3. Memuriyet ve Kamu Görevine Uygun Olma Şartı

Kanunilik yönünden tartışmaya değer son konu ise güvenlik soruşturmasına tabi olan kişinin *memuriyet veya kamu görevlerine uygun olup olmadığının* değerlendirilmesinde dikkate alınacak kriterlerin neler olduğudur. 7315 sayılı Kanun’la getirilen güvenlik soruşturması müessesesinin temel amacı kamu görevine talip olan kişinin kamu hizmetine alınmasında kamu düzenin ve ulusal güvenlik açısından sakınca bulunup bulunmadığını tespit etmektir. Kanun koyucunun, bu amacı ifade etmek üzere *memuriyet veya kamu görevlerine uygun olma* kavramını tercih ettiği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte memuriyet veya kamu görevine uygun olma

K.2022/17, 24 Şubat 2022, § 12; E.2018/118, K.2023/180, 26 Ekim 2023, § 31; E.2025/207, K.2025/192, 8 Ekim 2025, § 11.

⁶⁹ Anayasa Mahkemesi, E.2021/60, K.2024/200, §§ 61-69.

⁷⁰ Anayasa Mahkemesi, E.2021/60, K.2024/200, §§ 62-66.

kavramı oldukça soyut ve farklı değerlendirmelerin yapılmasına son derece müsait bir kavramdır. Dolayısıyla değerlendirme komisyonlarının dikkate alacağı değerlendirme ölçütlerinin kanunda açıkça düzenlenmemiş olmasının kuralı belirsiz kıldığı, bireylerin, hangi fiili işlemleri durumunda kamu görevlisi olamayacaklarını öngörememeleri sonucunu doğurarak keyfi uygulamalara kapı araladığı düşünülmektedir.

Kanun'un 7. maddesinin (3) numaralı fıkrası dava konusu edilmediğinden Anayasa Mahkemesinin *memuriyet veya kamu görevlerine uygun olma* ölçütünün belirliliğiyle ilgili olarak değerlendirme yapma imkânı olmamıştır⁷¹. Ancak Anayasa mahkemesinin diğer bazı kuralları kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı yönünden incelerken yaptığı değerlendirmeler bu kurala ilişkin muhtemel tespitleri hakkında da fikir vermektedir. Anayasa Mahkemesi Kanun'un 4. maddesinin bazı kurallarını kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının ölçülülüğünün bir güvencesi olan "Veri sahibi hakkında kural olarak otomatik sonuç çıkarılmaması" ilkesi yönünden incelerken değerlendirme komisyonlarının değerlendirme kriterlerine ilişkin olarak kanunda öngörülen çerçevenin yeterli olduğu sonucuna ulaşmıştır.⁷² Anayasa Mahkemesine göre;

"... görevin gerektirdiği niteliklerle ilgisi olmayan bir verinin, arşiv araştırması veya güvenlik soruşturması bakımından sonuç doğurması Kanun'la öngörülen sistem içinde engellenmektedir. ... Yargı mercileri de Kanun'la öngörülen bu çerçeveyi ve idarenin gerekçelerini gözeterek verinin nitelik itibarıyla kişinin kamu görevi yapmasını, görevin gerektirdiği niteliklerle ilişkili olarak millî güvenlik ve kamu düzeni açısından sakıncalı hâle getirip getirmeyeceğini değerlendirmek zorundadır."⁷³

Karara göre 7315 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (1) numaralı fıkrasında güvenlik soruşturması kavramı tanımlanırken *görevin gerektirdiği nitelikler* ibaresine yer verilmiş olmasıyla aynı zamanda güvenlik soruşturması sonucu

⁷¹ Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası sisteminden yapılan taramada Anayasa Mahkemesinin 7315 sayılı Kanun döneminde yapılan güvenlik soruşturmalarıyla ilgili olarak tek bir kararın bulunduğu görülmektedir. Anılan kararda da Anayasa Mahkemesinin adil yargılanma hakkı kapsamında inceleme yaparak herhangi bir ihlalin bulunmadığının açık olduğu sonucuna ulaştığı ve kararın memuriyet veya kamu görevlerine uygun olma kavramı yönünden herhangi bir değerlendirme içermediği anlaşılmaktadır (bkz. Fırat Bulut başvurusu, B. No: 2020/39653, 16/5/2024, §§ 17-30).

⁷² Anayasa Mahkemesi, E.2021/60, K.2024/200, §§ 124-125.

⁷³ Anayasa Mahkemesi, E.2021/60, K.2024/200, § 125.

elde edilen verilere ilişkin değerlendirme ölçütlerinin çerçevesi de belirlenmiş olmaktadır. Oysa güvenlik soruşturmasında görevin gerektirdiği niteliklerle ilgili olgusal verilerin araştırılmasını öngören hükmün, değerlendirme komisyonlarının değerlendirme yetkisinin çerçevesini oluşturma kapasitesini haiz olduğunun söylenmesi pek mümkün gözükmemektedir. Zira değerlendirme komisyonlarının uygulayacağı ölçüt *memuriyet veya kamu görevlerine uygun olma* ölçütüdür. *Görevin gerektirdiği nitelikler* ise kanun ve kanuna dayalı olarak çıkarılan ikincil mevzuatla belirlenmekte olup bunların *memuriyet veya kamu görevlerine uygun olma* kavramıyla doğrudan bir bağlantısını kurmak zordur. *Görevin gerektirdiği nitelikler* memur ve kamu görevlisi olmanın kanunlarda açıkça belirlenmiş koşullarına işaret etmekteyken *memuriyet veya kamu görevlerine uygun olma* ölçütü kanunlarda açıkça düzenlenmeyen, ancak ilgili kişinin kamu görevine alınması hâlinde kamu düzeni ve ulusal güvenlik yönünden sakınca oluşturabilecek durumları anlatmaktadır.

Danıştayın 4045 sayılı Kanun'un yürürlükte bulunduğu dönemdeki bazı kararlarında da güvenlik soruşturmasının amacının kanunda var olan şartların taşınıp taşınmadığının tespitinden ibaret olduğu, güvenlik soruşturmasıyla yeni bir şart ihdas edilemeyeceği vurgulanmıştır.⁷⁴ Danıştayın eski kanun dönemindeki kararları dikkate alındığında görevin gerektirdiği niteliklerden kastedilenin, kanuni şartlar olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla *memuriyet veya kamu görevlerine uygun olma* kavramının *görevin gerektirdiği nitelikler* kavramından farklı bir içeriğe sahip olduğu açıktır.

B. Ölçülülük İlkesi Yönünden Ortaya Çıkan Sorunlar

7315 sayılı Kanun, kamu kurum ve kuruluşlarında çalışacak öğretmenler ile üst kademe kamu yöneticilerini de güvenlik soruşturmasına tabi personel olarak belirlemiştir.

Güvenlik soruşturması sonucu elde edilen verilere dayalı olarak kişinin kamu görevlisi olmasının veya belirli bazı kamu görevlerinde bulunmasının sakıncalı olacağına ilişkin değerlendirmenin, kamu hizmetlerine girme hakkına yönelik bir sınırlama oluşturacağı açıktır. Bu nedenle “kamu kurum

⁷⁴ Bu yönde değerlendirmeler içeren kararlar için bkz. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, E.2005/3025, K. 2008/1759, 17 Ekim 2008; Danıştay Beşinci Dairesi, E.2000/6021, K.2004/1551, 31 Mart 2004; Danıştay Onikinci Dairesi, E.2002/880, K. 2005/499, 21 Şubat 2005.

ve kuruluşlarında çalışacak öğretmenler” ile “üst kademe kamu yöneticileri”nin güvenlik soruşturmasına tabi olmasının ölçülülük ilkesi yönünden incelenmesi gerekir.

Güvenlik soruşturmasının amacı görevin gerektirdiği nitelikler yönünden sakıncalı olduğu değerlendirilen kişilerin kamu görevlisi olmalarının önlenmesi suretiyle kamu düzeninin ve ulusal güvenliğin korunmasıdır. Güvenlik soruşturması Amerika Birleşik Devletleri’nin de hassas kadrolara ya da gizlilik dereceli bilgilere ulaşma yetkisi bulunan kadrolara atanmak için başvuran bireyler bakımından uyguladığı bir sistemdir.⁷⁵ Bu tür pozisyonlara talip olanların güvenilirlik ve yeterlilik testine tabi tutulması makul karşılanmaktadır.⁷⁶

Yukarıdaki bölümlerde açıklandığı üzere kamu hizmetlerine girme hakkının meşru amaçlar listesi bulunmayan haklar grubuna dahil olduğunu düşündüğümüzden Anayasanın 70. maddesinde kamu düzeninin ve ulusal güvenliğin korunması amacının bir sınırlama sebebi olarak açıkça düzenlenmemiş olmasının bunun bir sınırlama sebebi olarak kabul edilmesine engel oluşturmadığı kanaatindeyiz. Dolayısıyla kamu düzeninin ve ulusal güvenliğin korunması amacıyla bazı kişilerin güvenlik soruşturmasına tabi tutulmasının ve kamu hizmetlerine girme haklarının sınırlanmasının anayasal açıdan meşru bir amaca dayandığı söylenebilir.⁷⁷

Belirtilen kişilerin güvenlik soruşturmasına tabi tutulması, sakıncalı olduğu değerlendirilen kişilerin kamu görevlisi kadrolarına atanmasının önlenmesi suretiyle kamu düzeninin ve ulusal güvenliğin korunması amacına ulaşılmasını sağlayacak, elverişli bir araçtır.

Gereklilik ilkesi bakımından mesele ele alındığında ise vurgulamak gerekir ki güvenlik soruşturması kişinin sakıncalı olarak damgalanması sonucunu doğuracak⁷⁸ ölçüde ağır müdahalelerin ortaya çıkmasına neden olabilecek bir uygulamadır. Güvenlik soruşturmasıyla kişinin daha önceki

⁷⁵ Tepring Piquado ve diğerleri, “Assessing the Potential for Racial Bias in the Security Clearance Process,” RAND Corporation EBooks, (2021): 3, doi:10.7249/RR1201-1.

⁷⁶ Piquado ve diğerleri, “Assessing the Potential for Racial Bias in the Security Clearance Process,” 3.

⁷⁷ Karahanoğulları, bazı anayasal hakların “sakıncalı olmama” koşuluna bağlanmasının meşru bir amacının bulunmadığını ve Anayasanın 13. maddesiyle uyarlı olmadığını değerlendirmiştir (Karahanoğulları, “Güvenlik Soruşturması,” 177).

⁷⁸ Karahanoğulları, “Güvenlik Soruşturması,” 159.

eylemlerinden hareketle onun gelecekteki muhtemel davranışları hakkında bir kanaat edinilmeye çalışılmaktadır. Başka bir deyişle güvenlik soruşturması uygulamasıyla kişi hakkında bir profil çizilmekte ve bu profile istinaden kişinin kamu hizmetlerine girmesi önlenebilmektedir. Dolayısıyla kanaate dayalı olarak kişinin birtakım hak ve özgürlüklerden mahrum bırakılması sonucunu doğuracak bu uygulamaya ancak çok istisnai hâllerde başvurulmalıdır. Bu nedenle güvenlik soruşturması uygulaması daha hafif müdahale oluşturan araçların kamu düzeninin ve ulusal güvenliğin korunması amacına ulaşması açısından yetersiz kalacağının açıkça anlaşıldığı hâllerde başvurulabilecek bir araç olarak görülmelidir. Bu bağlamda özellikle disiplin tedbirlerinin uygulanmasının kişinin memuriyete aykırı fiillerinin sonuçlarının bertaraf edilmesi bakımından yeterli olacağı kadro ve pozisyonlar için güvenlik soruşturması gibi kişinin sakıncalı olarak yaftalaması neticesini doğurabilecek bir uygulamaya maruz bırakılması, gerekli dolayısıyla ölçülü olmayacaktır.

Kanaatimizce üst kademe kamu yöneticilerinin güvenlik soruşturmasına tabi olmasının gerekliliği konusunda kuşkuların oluşmasına yol açabilecek bir durum bulunmamaktadır. 2017 yılı Anayasa değişikliğiyle anayasal bir kavram hâline de gelen üst kademe kamu yöneticisinden ne anlaşılması gerektiği Anayasa Mahkemesinin 5 Nisan 2023 tarihli kararıyla ortaya konulmuştur. Anayasa Mahkemesine göre;

“16. ... Anayasa’da yer verilen üst kademe kamu yöneticileri kavramının belirli bir kamu hizmetini yürüten kamu kuruluşunun hiyerarşik bakımdan üst düzeylerinde görev alan ve aynı zamanda o hizmet alanıyla ilgili kamu politikalarının belirlenmesinde ve uygulanmasında etkin bir otoriteye, yetki ve sorumluluğa sahip olan kişileri ifade ettiği söylenebilir.”⁷⁹

Kamu kurum ve kuruluşlarının temel politikalarının belirleyicisi konumundaki görevlere atanacak üst kademe kamu yöneticilerinin sakıncalı kişilerden oluşmaması için yasal düzenlemeler yapılması son derece makuldür. Zira kamu düzeni ve ulusal güvenlik açısından sakıncalı birisinin anılan görevlerde çalıştırılmasının yol açabileceği zararların disiplin tedbirleriyle telafi edilmesi mümkün olmayabilir. Nitekim Anayasa Mahkemesi üst kademe kamu yöneticilerinin güvenlik soruşturmasına tabi

⁷⁹ Anayasa Mahkemesi, E.2019/111, K.2023/63, 5 Nisan 2023, § 81.

tutulmasında kanun koyucunun haiz olduğu takdir yetkisine de işaret ederek gereklilik kriteri yönünden herhangi bir sorun olmadığına karar vermiştir.⁸⁰

Bununla birlikte “kamu kurum ve kuruluşlarında çalışacak öğretmenler”in güvenlik soruşturmasına tabi tutulmasının gerekliliği yönünden farklı bir sonuca ulaşılması mümkün görünmektedir. Çünkü öğretmenlik mesleğinin niteliği gözetildiğinde ulusal güvenlikle doğrudan bağlantılı olmadığı açıktır. Öğretmenin, görevini kanunlara uygun olarak yerine getirmemesi tek başına ulusal güvenlik açısından ciddi bir soruna yol açmamaktadır. Görevini kanunlara uygun olarak yerine getirmeyen öğretmenin disiplin tedbirleri kapsamında yaptırımlara maruz bırakılması da yeterli olabilmektedir. Diğer bir anlatımla disiplin tedbirleri kanunlara aykırı davranan bir öğretmenin yol açabileceği sakıncaların bertaraf edilmesi için kâfi görülebilir.

Gelgelelim Anayasa Mahkemesi kamuda çalışan öğretmenlerin güvenlik soruşturmasına tabi olmasını öngören kuralı Anayasaya uygun bulmuştur.⁸¹ İlgili kararda eğitim ve öğretim hizmetlerinin “çocuk ve gençlerin hukukun üstünlüğünü benimsemiş, insan haklarına saygılı, demokratik ilke ve değerleri özümsemiş bireyler olarak yetiştirilebilmesi bakımından” taşıdığı özel öneme dikkat çeken Anayasa Mahkemesi, “öğretmenlerin, devletin insan kaynağının yetiştirilmesi bakımından önem taşıdıkları”nı ve “özel bir kamu hizmetini yerine getirdikleri”ni vurgulayarak “kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapacak öğretmenlerin de güvenlik soruşturması kapsamına alınmasını öngören kuralın” meşru bir amacının olduğunu ifade etmiştir.⁸² Anayasa Mahkemesi ölçülülük yönünden ise devletin geniş takdir yetkisine vurgu yapmış ve kuralda bu konuda bir sorun görmemiştir.⁸³

Eğitim ve öğretim hizmetlerinin hukukun üstünlüğünü benimsemiş ve demokratik değerlere bağlı bireylerin yetişmesini sağlayacak şekilde dizayn edilmesinin demokratik bir toplum için hayati önemde olduğu inkâr edilemez. Bu nedenle Anayasa Mahkemesinin sözü edilen vurgusu oldukça önemli ve değerlidir. Toplumu oluşturan bireylerin yetiştirilmesi görevini icra eden öğretmenlerin hukukun üstünlüğüne ve demokratik değerlere inanmış kişilerden oluşmasının, belirtilen hedefe ulaşılmasını kolaylaştıracağı açıktır.

⁸⁰ Anayasa Mahkemesi, E.2021/60, K.2024/200, §§ 48, 68.

⁸¹ Anayasa Mahkemesi, E.2021/60, K.2024/200, §§ 54-59.

⁸² Anayasa Mahkemesi, E.2021/60, K.2024/200, § 57.

⁸³ Anayasa Mahkemesi, E.2021/60, K.2024/200, §§ 48, 58.

Bu itibarla öğretmenlerin güvenlik soruşturmasına tabi olmasının bir toplumsal ihtiyaca karşılık geldiği kabul edilebilir. Ancak güvenlik soruşturmasının amacının, kamu düzeni ve ulusal güvenlik açısından oluşabilecek sakıncaları bertaraf etmek olduğunu hatırlamakta fayda vardır. Güvenlik soruşturması, hukukun üstünlüğüne inanmış ve demokratik değerleri içselleştirmiş bireylerin yetiştirilmesi yönündeki amaç ile tamamen ilgisiz olmasa da bu ikisi arasındaki ilgi son derece dolaylıdır. Nitekim hukukun üstünlüğüne ve demokratik değerlere bağlılık, güvenlik soruşturması kapsamında araştırma konusu edilen hususlar arasında da sayılmamıştır. Güvenlik soruşturmasının belirtilen amacı gözetildiğinde, öğretmenlerin güvenlik soruşturması gibi ağır sonuçları bulunan bir uygulamaya tabi tutulmasının zorunlu bir toplumsal ihtiyaca karşılık gelmediği değerlendirilmektedir.

Yukarıda kanunilik koşulu bakımından sorunlu olduğu tespit edilen, kişinin *memuriyet veya kamu görevlerine uygun olup olmadığı*nın değerlendirilmesinde dikkate alınacak kriterlerin belirli olmaması meselesi, aynı zamanda ölçülülük ilkesi yönünden de sorunlu alanların ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Değerlendirme komisyonunun, hakkında güvenlik soruşturması yürütülen kişiyle ilgili olarak toplanan verileri değerlendirirken, başka bir anlatımla bu kişinin memuriyet veya kamu görevlerine uygun olup olmadığını irdelerken dikkate alacağı ölçütlerin kanunla somutlaştırılmamış olması, bireylerin hangi eylemleri işlemeleri hâlinde kamu hizmetine alınmayacağını öngörememeleri sonucunu doğurabilir. Öngörülebilirlik kanunilik koşulu kapsamında dikkate alınacak bir güvence olmanın yanı sıra orantılılık bağlamında ölçülülük ilkesini de ilgilendirmektedir. Anayasa Mahkemesinin orantılılık incelemesi yaparken dikkate aldığı ölçütlerden biri de kişinin kendi fiilinin niteliğidir.⁸⁴ Kişinin kendi kusurlu fiilinin öngörülebilir sonuçlarına katlanmasının ölçülü olduğu değerlendirilmektedir.⁸⁵

Değerlendirme komisyonunun bir kimsenin *memuriyet veya kamu görevlerine uygun olup olmadığı*ni değerlendirirken dikkate alacağı kriterlerin kanunda yeterli açıklıkta düzenlenmemesi, kişilerin, davranışlarını neye göre yönlendireceklerini ve ne tür bir fiil işlemeleri hâlinde kamu hizmetlerine girme imkânından mahrum kalacaklarını öngöremez hâle getirebilir. Bu

⁸⁴ Siyam Petrolcülük Sanayi ve Ticaret A.Ş. başvurusu, B. No: 2019/28665, 31/1/2023, § 51.

⁸⁵ Siyam Petrolcülük Sanayi ve Ticaret A.Ş. başvurusu, § 51.

bağlamda kişinin işlediği çok hafif bir fiilin ona, kamu hizmetlerine girmekten mahrum kalma biçiminde, eylemine kıyasen oldukça ağır bir külfetin yüklenmesine sebebiyet verebilecektir. Örneğin bir toplantı veya gösteri yürüyüşüne katılmaktan ibaret bir eylemi bulunan kişinin, söz konusu toplantının kanun dışı olduğunun kamu makamlarınca değerlendirilmesi sebebiyle bazı kamu hizmetlerine girmekten mahrum kalması, eylemiyle orantılı olmayan bir külfete katlanması sonucunu doğurabilir.

Güvenlik soruşturması kamu personel yapısını ideolojik bazı amaçlar doğrultusunda şekillendirme aracına dönüştürülememesi gerekir. Kamu personel yapısının belirli bir ideoloji doğrultusunda şekillendirilmesi biçimindeki bir amaç Anayasanın 70. maddesi anlamında meşru bir amaç niteliği taşımayacaktır. Kamu hizmetlerine girme hakkı -kanaatimize göre- belirli bir meşru amaçlar listesi içeren bir hak olmasa da kamu otoritelerinin hedeflediği amacın anayasal sistemimizle de uyumlu ve kamu yararına dönük olması zorunludur. Anayasanın 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin "demokratik ... bir hukuk Devleti" olduğu hükme bağlanmıştır. Devletin *demokratik olma* özelliği kamu personel alımında belirli bir ideolojinin esas alınmasına müsaade etmez. Kamu personeli seçiminde ideolojik gerekçelere dayanılması demokratik devlet ilkesiyle bağdaşmaz. Demokratik devlet ilkesiyle çelişki içinde olan bir amaç, hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasında başvurulabilecek bir sebep/amaç olarak kabul edilemez.

Değerlendirme komisyonlarının kamu görevine uygunluk denetiminde dikkate alacağı kriterlerin belirli olmaması, değerlendirme komisyonları ve atamaya yetkili amirlere kanunlarda olmayan kamu görevine giriş şartları ihdas etme imkânı vermektedir. Oysa -Danıştayın eski kararlarında vurgulandığı üzere- güvenlik soruşturmasının fonksiyonu, kişinin kamu görevlisi olabilmesi için kanunda aranan şartları taşıyıp taşımadığının tespit edilmesi olup güvenlik soruşturması adı altında kanunda aranmayan bir kamu görevine giriş şartının ihdas edilmesi mümkün olmamalıdır. Kanun'un bu düzenleme tarzı, değerlendirme komisyonu ve atamaya yetkili amire bir tür kanun koyucu gibi davranma keyfiliğini bahşetmektedir.

Hükmün açıklanmasının geri bırakılması (HAGB) kararının varlığının kamu hizmetine giriş engeli hâline dönüşmesi, güvenlik soruşturmasının bir tür memuriyete giriş şartı ihdas etme aracı olarak işlev görmesinin tipik bir örneğini oluşturmaktadır. HAGB 5271 sayılı Kanun'un 231. ve devamı maddelerinde düzenlenmiş olup iki yıl ve daha az süreli hapis cezası ile adli para cezasına mahkûm edilen sanığın, kanunda öngörülen denetim süresi

içinde suç işlememesi hâlinde, hakkındaki, askıda bulunan hükmün düşmesi sonucunu doğuran bir ceza usul hukuku kurumudur.⁸⁶ HAGB kararı, sanık hakkında verilen mahkûmiyet hükmünün netice meydana getirmesini önlediğinden HAGB kararı verilmesi durumunda kesinleşmiş bir mahkûmiyet söz konusu olmaz.⁸⁷ Dolayısıyla hakkında HAGB kararı verilen kişi, hüküm açıklanana kadar masum sayılır.⁸⁸ HAGB kurumunun getiriliş amaçlarından biri de ilk defa suç işleyen kişilerin belirli koşulların gerçekleşmesi hâlinde suçlu gibi muamele görmelerinin önlenmesi ve tekrar topluma kazandırılmasıdır.⁸⁹ Buna paralel olarak bazı istisnalar haricinde⁹⁰ HAGB bir memuriyete giriş engeli olarak düzenlenmemiştir.⁹¹ Kanun koyucu HAGB'yi bir memuriyete giriş engeli olarak düzenlemediği hâlde 7315 sayılı Kanun'la getirilen güvenlik soruşturması sistemi, değerlendirme komisyonlarının HAGB alan kişilerin memuriyet veya kamu görevlerine uygun olmadığına karar vermelerini mümkün kılmaktadır. Nitekim 7315 sayılı Kanun'un uygulandığı dönemde hakkında hırsızlık suçlamasıyla verilen HAGB kararı gerekçe gösterilerek -tıpta uzmanlık eğitimi yapmak üzere- ataması yapılmayan kişinin açtığı davada Danıştay Sekizinci Dairesi “ceza kovuşturmasına esas alınan fiilin niteliği ile atanmak istenilen kadroda yürütülen kamu hizmetinin önem ve özelliği” vurgusunu yaparak söz konusu kişinin kamu hizmetine alınmamasının hukuka uygun olduğuna karar vermiştir.⁹² Hakeza Cumhurbaşkanına hakaret suçunu işlediğinden bahisle hakkında HAGB kararı verilen davacının sözleşmeli personel görevine uygun

⁸⁶ HAGB'nin niteliği ve şartlarına ilişkin olarak geniş açıklamalar için bkz. Akif Yıldırım, “Hükmün Açıklanmasının Ertelenmesi Kurumunun Aklanma Hakkı Açısından Değerlendirilmesi,” *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi* 3 (2013): 141-144, <https://izlik.org/JA29AT46CR>; Akif Yıldırım, *Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması* (Seçkin Yayınları, 2018), 211 vd.

⁸⁷ Yıldırım, *Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması*, 486.

⁸⁸ Bu yöndeki Anayasa Mahkemesi kararları için bkz. Şevki Ozan Büyükkaya başvurusu, B. No: 2018/24012, 31/3/2022, § 41; Enez Ersöz başvurusu, B. No: 2018/19673, 31/3/2022, § 42; İhsan Kılıç başvurusu, B. No: 2019/38905, 2/10/2024, § 36.

⁸⁹ Anayasa Mahkemesi, E.2015/23, K.2915/56, 17 Haziran 2015.

⁹⁰ Bu istisnalara ilişkin olarak bkz. Yıldırım, *Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması*, 486. Yıldırım, HAGB'yi memuriyete giriş engeli olarak öngören bu düzenlemelerin masumiyet karinesini ihlal ettiği görüşündedir.

⁹¹ HAGB'nin güvenlik soruşturmasında dikkate alınmaması gerektiği görüşüne ilişkin olarak bkz. Aydın, “Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Uygulamasına Eleştirel Bir Bakış ve Bazı Öneriler,” 880.

⁹² Danıştay Sekizinci Dairesi, E.2026/835, K.2026/1274, 3 Mart 2026.

olmadığı sonucuna ulaşılmasında ve atamasının yapılmamasında Danıştay Onikinci Dairesi herhangi bir hukuka aykırılık görmemiştir.⁹³ Hatta İdari Dava Daireleri Kurulu, HAGB'nin yukarıda açıklanan amaç ve mahiyetine vurgu yapılarak HAGB kararının kamu hizmetine girişe engel teşkil etmediği gerekçesiyle verilen ilk derece mahkemesi iptal kararını, idarenin takdir yetkisine vurgu yaparak bozmuştur.⁹⁴ Bu örnekler de göstermektedir ki kişinin hangi fiili işlemi hâlinde memur olamayacağını yeterli bir açıklıkta öngörmesi imkânsız hâle gelmektedir.

SONUÇ

Güvenlik soruşturması kamu düzeninin ve ulusal güvenliğin sağlanabilmesi için bazı kamu görevleri yönünden başvurulması kaçınılmaz olan bir uygulamadır. Dolayısıyla bazı kamu görevleri yönünden güvenlik soruşturması uygulamasının varlığı makul karşılanmalıdır. Bununla birlikte güvenlik soruşturması kamu hizmetlerine girme hakkı gibi birçok hak ve özgürlüğü kısıtlayan ya da kısıtlama potansiyelini haiz olan bir kurumdur. Güvenlik soruşturmasıyla tamamen kişisel ve ideolojik değerlendirmelere dayanılarak kişilerin *sakıncalı* olarak damgalanma ihtimali bulunmaktadır. Bu nedenle güvenlik soruşturmasına çok istisnai olarak başvurulmalı, güvenlik soruşturması usulü ve elde edilecek bilginin değerlendirme kriterleri kanunlarda açık ve kesin olarak düzenlenmelidir.

Kanunilik, kamu hizmetlerine girme hakkına müdahale oluşturan güvenlik soruşturmasının kapsamının, usulünün ve değerlendirme kriterlerinin kanunla düzenlenmesini ve bu kanunun belirlilik ve öngörülebilirlik şartlarını sağlamasını gerektirmektedir. Yıllar yılı yönetmeliklerle düzenlenen bu uygulamanın yasal dayanağa kavuşturulması amacıyla çıkarılan 4045 sayılı Kanun'un bazı hükümlerinin, kanunilik koşulu sağlanmadığı gerekçesiyle Anayasa Mahkemesince iptali üzerine çıkarılan 7315 sayılı Kanun'un da belirlilik ve öngörülebilirlik ilkeleri yönünden Anayasanın aradığı standardı sağladığını tereddütsüz olarak söylemek mümkün değildir. Bu yönüyle güvenlik soruşturmasının kapsamı bağlamında gizlilik dereceli birimlerin hangileri olduğunun idarenin takdirine bırakılması ile üst kademe kamu yöneticilerinin kimler olduğunun tespiti konusunda CBK'lara atfı yapılması ve değerlendirme komisyonunun dikkate alacağı değerlendirme kriterlerinin kanunla netleştirilmemesi, kanuniliğe ilişkin

⁹³ Danıştay Onikinci Dairesi, E.2024/3368, K.2024/4003, 10 Ekim 2024.

⁹⁴ Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, E.2020/1065, K.2021/2159, 3 Kasım 2021.

olarak Anayasanın öngördüğü güvencelere aykırılık oluşturabilecek niteliktedir.

Güvenlik soruşturması sonucu elde edilecek verileri değerlendirmek amacıyla oluşturulan değerlendirme komisyonlarının ilgili kişilerin memuriyet ve kamu görevlerine uygun olup olmadığına karar vermesinin öngörülmesi, “kamu görevine uygun olma” biçiminde bir kamu görevine giriş şartının ihdas edilmesi anlamına gelmektedir. Kamu görevine uygun olma koşullarının kanunlarda açık ve belirgin bir biçimde düzenlenmemesi, keyfi ve kişisel değerlendirmelerle kişilerin kamu hizmetlerine girmekten mahrum bırakılması tehlikesini ortaya çıkarmaktadır.

Güvenlik soruşturması sakıncalı olan kişilerin tespit edilerek bunların kamu hizmetine alınmamasını temin eden, giderici değil önleyici bir tedbirdir. Diğer bir ifadeyle güvenlik soruşturması henüz zarar doğmadan başvurulmuş ve muhtemel zararın doğmasını önleme amaçlı olarak uygulanan bir kurumdur. Kişi hakkında kamu görevi öncesi bir profil tespiti yapılmasını gerektiren bu kurumun ihdas edilmesinin temel nedeni disiplin ve adli ceza uygulanması gibi giderici tedbirlerin yetersiz kalacağı düşüncesidir. Gerçekten bazı kadro ve pozisyonlarda çalışanların kamu düzenine ve ulusal güvenliğe zarar veren eylemleri işlemesi hâlinde bu zararın telafi edilmesi güç veya imkânsız olabilir. Söz konusu kişinin kamu görevinden ihraç edilmesi ya da cezalandırılması zararlı sonucun telafi edilmesini sağlayamayabilir. Bu nedenle ulusal güvenlikle yakından bağlantılı olan kadro ve pozisyonlarda çalıştırılacak kamu görevlilerinin güvenlik soruşturmasına tabi tutulması gerekli ve makuldür. Bununla birlikte güvenlik soruşturması uygulamasının, yapılmaması hâlinde kamu düzeni ve ulusal güvenlik açısından telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimalinin bulunduğu kadro ve pozisyonlarla sınırlı tutulması gerekir. Bu bağlamda ulusal güvenlikle bağlantılı olmayan veya disiplin tedbirlerinin uygulanmasının kamu düzeni ve ulusal güvenliğin sağlanması bakımından yeterli olacağı kadro pozisyonlarda çalışacakların güvenlik soruşturmasına tabi tutulması bir gerekliliği ifade etmemektedir.

Öğretmenlik ulusal güvenlikle doğrudan bağlantılı bir görev değildir. Öğretmen olarak görev yapan bir kimse sakıncalı olarak nitelenebilecek bir profile sahip olsa bile bu kişinin kamu düzeni ve ulusal güvenliğe telafisi güç veya imkânsız zararlar vermesi mümkün gözükmemektedir. Öğretmenin verebileceği en büyük zarar endoktrinasyon yapmasıdır ki böyle bir eylemin vereceği zararın disiplin tedbirleriyle bertaraf edilmesi mümkündür.

Dolayısıyla kamuda çalışan öğretmenlerin güvenlik soruşturması biçiminde bir uygulamaya maruz bırakılmasının gereklilik koşulunu sağlamadığı ve kamu hizmetlerine girme hakkı bağlamında ölçülü bir müdahale olmadığı düşünülmektedir.

Kamu görevine uygun olmanın kriterlerinin neler olduğu kanunla somutlaştırılmadığı için bu durum değerlendirme komisyonlarına ve atamaya yetkili amire kişisel kanaatlere ve ideolojik nedenlere dayalı olarak kamu görevine giriş engeli ihdas etme fırsatı sağlamaktadır. Bu da kişilerin hangi eylemi işlemeleri hâlinde kamu hizmetine giremeyeceklerini öngörememeleri sonucunu doğurmanın yanı sıra işlediği hafif bir eyleme karşılık kamu hizmetlerine girmekten mahrum kalma şeklinde, eylemle orantısız, oldukça ağır bir külfete maruz kalmasına yol açabilir.

KAYNAKÇA**MAKALE VE KİTAPLAR**

Akyılmaz, Bahtiyar, Murat Sezginer ve Cemil Kaya. *Türk İdare Hukuku*. Seçkin Yayınları, 2015.

Atar, Yavuz. *Türk Anayasa Hukuku*. Mimoza Yayınları, 2017.

Atay, Ender Ethem. *İdare Hukuku*. Turhan Kitabevi, 2006.

Aydın, Muhammed Ali. "Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Uygulamasına Eleştirel Bir Bakış ve Bazı Öneriler." *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 32, no. 2 (2024): 861-900. <https://doi.org/10.15337/suhfd.1389601>.

Boz, Selman Sacit, ed. *Kamu Personel Hukuku*. Adalet Yayınları, 2021.

Çapar, Asuman. "Kamu Personelinin Atanmasında Güvenlik Soruşturması Uygulaması." *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 15, no. 2 (2020): 569-612. <https://izlik.org/JA25BG22XG>.

Döner, Ayhan. *Türk Anayasa Hukuku*. Yetkin Yayınları, 2025.

Eren, Abdurrahman. *Anayasa Hukuku Dersleri*. Seçkin Yayınları, 2022.

Fendoğlu, Hasan Tahsin. *Anayasa Hukuku*. Yetkin Yayınları, 2022.

Göçgün, Muhammed. "Sözleşmeli Öğretmen Atama Sürecinde Yapılan Sözlü Sınav ve Güvenlik Soruşturmasının İdare Hukuku Açısından Değerlendirilmesi." *Legal Hukuk Dergisi* 17, no. 200 (2019): 3343-3412. <https://openaccess.ihs.edu.tr/server/api/core/bitstreams/6a705f93-cf0d-436d-9a95-5dd4940d6c33/content>. (22.1.2026).

Gözler, Kemal. *İdare Hukuku C.II*. Ekin Yayınları, 2019.

Gözler, Kemal. *Türk Anayasa Hukuku*. Ekin Yayınları, 2021.

Gözübüyük, A. Şeref ve Turgut Tan. *İdare Hukuku C.I*. Turhan Kitabevi, 2018.

Gözübüyük, A. Şeref. *Yönetim Hukuku*. Turhan Kitabevi, 2012.

Grimm, Dieter. "Proportionality in Canadian and German Constitutional Jurisprudence." *University of Toronto Law Journal* 57, no.2 (2007): 383-397. <http://www.jstor.org/stable/4491725>. (13.2.2026).

Günday, Metin. *İdare Hukuku*. İmaj Yayınları, 2017.

Kahraman, Mehmet ve Muhammed Şahin. "Anayasa Mahkemesi Kararlarına Göre Güvenlik Soruşturması ve Özel Hayata Saygı Hakkı." *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 15, no. 2 (2020): 415-49. <https://izlik.org/JA77ZW64YN>.

- Karahanogulları, Onur. “Güvenlik Soruşturması.” *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi* 53, no. 1 (1998): 159-84. https://doi.org/10.1501/SBFder_0000001946.
- Kılınç, Durmuş. “Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması.” *Ankara Barosu Dergisi* 77, no. 2 (2019): 1-39. <https://doi.org/10.30915/abd.647431>.
- Metin, Yüksel. *Ölçülülük İlkesi*. Seçkin Yayınları, 2002.
- Özbudun, Ergun. *Türk Anayasa Hukuku*. Yetkin Yayınları, 2025.
- Özer, Atilla. *Türk Anayasa Hukuku: Türklerin Devlet Anlayışı ve Anayasal Yapılanma*. Turhan Yayınevi, 2012.
- Piquado, Tepring ve diğerleri. “Assessing the Potential for Racial Bias in the Security Clearance Process.” RAND Corporation EBooks, (2021). doi:10.7249/RRA1201-1.
- Sağlam, Fazıl. *Temel Hakların Sınırlanması ve Özü*. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Yayınları, 1982.
- Sezer, Yasin. “Kamu Hizmetine Girme Hakkı.” *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 11, no. 3-4 (2003): 153-71. <https://izlik.org/JA74KG85PP>.
- Sezer, Yasin. *Türk Mahkemeleri ve Avrupa Topluluğu Adalet Divanı Kararları Işığında Kamu Hizmetine Girme Hakkı*. Seçkin Yayınevi, 2006.
- Şanlı Atay, Yeliz. “Memurluğa Girişin Genel Bir Şartı Olarak Güvenlik Soruşturması.” *İnsan Hakları Yıllığı* 34 (2016): 43-75. <https://izlik.org/JA67CX38SJ>.
- Tunç, Hasan. *Türk Anayasa Hukuku*. Gazi Kitabevi, 2018.
- Türkoğlu Üstün, Kamile. “Güvenlik Soruşturmalarında Kişisel Verilerin Korunması.” *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 25, no. 2 (2021): 787-837. <https://doi.org/10.34246/ahbvuhfd.933623>.
- Ulusoy, Ali. *Türk İdare Hukuku*. Yetkin Yayınları, 2022.
- Uz, Abdullah. “Anayasal Bir Hak Olarak Kamu Hizmetine Girme Hakkı ve Liyakat İlkesi.” *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2, no. 1 (2016): 59-94. <https://doi.org/10.21492/inuhfd.239787>.
- Yasin, Melikşah. “Kamu Hizmeti.” *İdare Hukuku* içinde, editörler Yıldırım Turan ve diğerleri, 529-592. XII Levha Yayınları, 2020.
- Yıldırım, Akif. “Hükmün Açıklanmasının Ertelenmesi Kurumunun Aklanma Hakkı Açısından Değerlendirilmesi.” *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi* 3 (2013): 130-60. <https://izlik.org/JA29AT46CR>.
- Yıldırım, Akif. *Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması*. Seçkin Yayınları, 2018.

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesi, E.2011/100, K.2012/191, 29 Kasım 2012.
- Anayasa Mahkemesi, E.2012/102, K.2012/207, 27 Aralık 2012.
- Anayasa Mahkemesi, E.2013/95, K.2014/176, 13 Kasım 2014.
- Anayasa Mahkemesi, E.2014/177, K.2015/49, 14 Mayıs 2015.
- Anayasa Mahkemesi, E.2015/23, K.2015/56, 17 Haziran 2015.
- Anayasa Mahkemesi, E.2018/118, K.2023/180, 26 Ekim 2023.
- Anayasa Mahkemesi, E.2018/119, K.2020/25, 11 Haziran 2020.
- Anayasa Mahkemesi, E.2018/149, K.2022/163, 29 Aralık 2022.
- Anayasa Mahkemesi, E.2018/163, K.2020/13, 19 Şubat 2020.
- Anayasa Mahkemesi, E.2018/73, K.2019/65, 24 Temmuz 2019.
- Anayasa Mahkemesi, E.2019/111, K.2023/63, 5 Nisan 2023.
- Anayasa Mahkemesi, E.2019/31, K.2020/5, 23 Ocak 2020.
- Anayasa Mahkemesi, E.2019/78, K.2020/6, 23 Ocak 2020.
- Anayasa Mahkemesi, E.2019/96, K.2022/17, 24 Şubat 2022.
- Anayasa Mahkemesi, E.2020/24, K.2021/39, 3 Haziran 2021.
- Anayasa Mahkemesi, E.2020/8, K.2021/25, 31 Mart 2021.
- Anayasa Mahkemesi, E.2020/97, K.2022/62, 1 Haziran 2022.
- Anayasa Mahkemesi, E.2021/104, K.2021/87, 11 Kasım 2021.
- Anayasa Mahkemesi, E.2021/44, K.2024/172, 17 Ekim 2024.
- Anayasa Mahkemesi, E.2021/50, K.2021/89, 16 Aralık 2021.
- Anayasa Mahkemesi, E.2021/60, K.2024/200, 4 Aralık 2024.
- Anayasa Mahkemesi, E.2021/91, K.2021/106, 30 Aralık 2021.
- Anayasa Mahkemesi, E.2022/121, K.2025/190, 10 Eylül 2025.
- Anayasa Mahkemesi, E.2022/37, K.2023/44, 9 Mart 2023.
- Anayasa Mahkemesi, E.2023/56, K.2025/16, 16 Ocak 2025.
- Anayasa Mahkemesi, E.2024/14, K.2024/145, 23 Temmuz 2024.
- Anayasa Mahkemesi, E.2024/171, K.2025/118, 3 Haziran 2025.
- Anayasa Mahkemesi, E.2024/54, K.2025/163, 22 Temmuz 2025.

Anayasa Mahkemesi, E.2025/207, K.2025/192, 8 Ekim 2025.

Adem Öğüt ve diğerleri başvurusu, B. No: 2014/20527, 22/11/2017.

Bekir Sözen başvurusu [GK], B. No: 2016/14586, 10/11/2022.

Emre Sönmez başvurusu, B. No: 2019/890, 13/1/2022.

Enez Ersöz başvurusu, B. No: 2018/19673, 31/3/2022.

Fatih Saraman başvurusu [GK], B. No: 2014/7256, 27/2/2019.

Fırat Bulut başvurusu, B. No: 2020/39653, 16/5/2024.

İhsan Kılıç başvurusu, B. No: 2019/38905, 2/10/2024.

İslam Şahin başvurusu, B. No: 2014/7280, 21/1/2016.

İsmail Avcı başvurusu, B. No: 2019/12190, 22/2/2022.

Mustafa Hamarat başvurusu [GK], B. No: 2015/19496, 17/1/2019.

Siyam Petrolcülük Sanayi ve Ticaret A.Ş. başvurusu, B. No: 2019/28665, 31/1/2023.

Şevki Ozan Büyükkaya başvurusu, B. No: 2018/24012, 31/3/2022.

Türkan Bal başvurusu [GK], B. No: 2013/6932, 6/1/2015.

Türkiye İş Bankası A.Ş. başvurusu [GK], B. No: 2014/6192, 12/11/2014.

AIHM KARARLARI

AIHM, OAO Neftyanaya Kompaniya Yukos/Rusya başvurusu, B. No: 14902/04, 20 Eylül 2011.

AIHM, Vistiņš ve Perepjolkins/Letonya başvurusu [BD], B. No: 71243/01, 25 Ekim 2012.

DANIŞTAY KARARLARI

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, E.2005/3025, K.2008/1759, 17 Ekim 2008.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, E.2020/1065, K.2021/2159, 3 Kasım 2021.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, E.2024/2597, K.2025/2328, 5 Kasım 2025.

Danıştay Beşinci Dairesi, E.2000/6021, K.2004/1551, 31 Mart 2004.

Danıştay Sekizinci Dairesi, E.2026/835, K.2026/1274, 3 Mart 2026.

Danıştay Onikinci Dairesi, E.2002/880, K. 2005/499, 21 Şubat 2005.

Danıştay Onikinci Dairesi, E.2024/3368, K.2024/4003, 10 Ekim 2024.

Danıştay Onikinci Dairesi, E.2025/1037, K.2025/5948, 24 Aralık 2025.

Yazar Beyanı / Author's Declaration**Mali Destek / Financial Support**

Yazar(lar), bu çalışmanın araştırılması, yazarlığı veya yayımlanması için herhangi bir finansal destek almadığını/alınmadığını beyan eder. / *The author(s) declare(s) that no financial support was received for the research, authorship, or publication of this study.*

Yazar Katkıları / Authors' Contributions

Bu çalışma, yazar(lar) tarafından hazırlanmış olup, tüm yazar(lar) çalışmaya asli katkı sağlamış ve makalenin son halini onaylamıştır. / *This study was prepared by the author(s). All author(s) contributed substantially to the work and approved the final version of the manuscript.*

Çıkar Çatışması-Ortak Çıkar / Declaration of Conflict of Interest-Common Interest

Yazar(lar) tarafından herhangi bir çıkar çatışması veya ortak çıkar beyan edilmemiştir. / *No conflict of interest or common interest has been declared by the author(s).*

Etik Kurul Onayı / Ethics Committee Approval

Çalışmanın herhangi bir etik kurul onayı veya özel bir izne ihtiyacı yoktur. / *This study does not require ethics committee approval or any special permission.*

Araştırma ve Yayın Etiği / Research and Publication Ethics

Yazar(lar), çalışmanın tüm süreçlerinde derginin bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyduğunu, makalenin özgün olduğunu ve intihal yapılmadığını, verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, suç unsuru veya hukuka aykırı yöntem kullanılmadığını, üçüncü kişilerin telif haklarının ihlal edilmediğini, karşılaşılabilecek etik ihlallerde derginin ve editör kurulunun sorumlu olmadığını, ayrıca bu çalışmanın başka bir akademik yayın ortamında değerlendirilmediğini beyan eder. / *The author(s) declare(s) that they have complied with the journal's scientific, ethical, and citation principles throughout all stages of the study; that the manuscript is original and not plagiarized; that no falsification of data has been made; that no unlawful method or material has been used; that no third-party copyrights have been infringed; that the journal and its editorial board bear no responsibility for any potential ethical violations; and that this study has not been submitted to or evaluated in any other academic publication.*